

Za
materinski dan

velika izbira cenenege blaga za obleke in predpasnike pri

Steffe
Ludwig
Adamitsch

BELJAK - VILLACH

Naš tednik Kronika

kulturno-politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

6. leto / Številka 17

V Celovcu, dne 28. aprila 1955

Cena 1 šiling

Občinstvo,

ki poseča naše kulturne prireditve v Celovcu obveščamo, da jim bomo tudi v zgodnjem poletju (sredi maja) postregli s primerno gledališko igro.

Slov. kulturno društvo

V drugo desetletje

Dne 27. aprila je poteklo deset let, odkar je bila zopet vpostavljena avstrijska republika. Ko so sovjetske čete zasedle Dunaj, so tri avstrijske stranke: socialistična, ljudska in komunistična skupno prevzele oblast.

Ko so jesenske volitve 1945 odločile v prid prvih dveh strank, je nastala vladna koalicija, ki je skoraj deset let krmari državo in ravno v tem dejstvu je bistvena razlika s prvo republiko.

V času od 1918 do 1938 so bili socialisti v Avstriji zelo številni, nikdar pa tako močni, da bi mogli samj prevzeti vladno odgovornost. Na drugi strani je takozvani „meščanski tabor“ imel še dovolj sil, da je obdržal državno krmilo v svojih rokah. Socialisti pa so bili močna opozicija. Notranja politična napetost je bila od časa do časa tako huda, da je prišlo do izgrefov, do revolucije. Spominjamo se še 15. julija 1927, ko je po obsodbi delavcev gorela na Dunaju justična palača.

Strankarski boji so omajali temelje države

Hude pretrse je prineslo leto 1934, ko so se dvakrat majali temelji države. Dne 12. februarja je izbruhnila socialistična revolucija in takrat so po Dunaju in drugih industrijskih krajih gremeli topovi. Ta februarjska revolucija naše koroške dežele ni zajela. Dne 25. julija pa je sledila vstaja narodnih socialistov in umor zveznega kanclerja Dolfussa. Po tej vstaji se je tudi politični in gospodarski pritisk Nemčije stopnjeval iz meseca v mesec in napetost je rasla ob hudi gospodarski krizi in velikem številu brezposelnih.

Razpust socialistične stranke februarja 1934 ter naslednja leta podtalnega dela, takoj socialistov kakor tudi nacistov je seve morala omajati vladno, ki dejansko ni imela zadostne hrbtenice v narodu. Takrat se je v avstrijski politiki jasno pokazalo, da je vlada močna le, če sloni na demokratični osnovi. Ker te osnove ni bilo, se je pri nenakem razmerju med Hitlerjevo Nemčijo in Avstrijo morala slednja zrušiti.

Sledila je sedemletna zasedba nacistične Nemčije. Nemčija, ki je obetala, da prinese v Avstrijo blagostanje in srečo, je dejansko bila začetek novega nasilja, ki se je stopnjevalo iz leta v leto ter doseglo svoj višek v vojni, ki je rodila končno tudi za nemški narod toliko gorja, kakor bi ga Nemcem ne mogel pripraviti nihče drugi kot samo Hitler.

Obnovitev države 1945

Pomlad 1945 nam je prinesla obnovitev avstrijske republike, katero so državni krmariji od vsega početka postavili na bolj

zdravo osnovo, kot je bila zgrajena prva republika. Obe najmočnejši stranki, ki predstavljata dejansko voljo velike večine vsega ljudstva, tvorita vladno in nosita dejansko v enaki meri odgovornost za vse, kar se v državi dogaja. Čeprav se v taki vladni koaliciji pojavljajo od časa do časa nesoglasja in trenja, je vendar dana tudi možnost poravnavanja nasprotstev. Nadalje je ta vladna koalicija na gospodarskem polju dosegla velike uspehe in se ji je posrečilo tudi odnos posameznika in vsega ljudstva do države bistveno izboljšati. Te uspehe je bilo mogoče doseči ob veliki pomoči, katero je Avstrija dobivala iz Amerike, in tudi s pridnim lastnim delom. Glede prehrane je avstrijsko kmetijstvo kljub padcu števila delovnih moči tako napredovalo, da Avstrija sama danes pridelala na lastni zemlji najmanj 85 odstotkov tega, kar potrebuje. Vse to so lepi uspehi posebnosti, ki se zaradi tega, ker je Avstrija deset let po koncu vojne še vedno zasedena po štirih velesilah.

Ko je bila zgrajena gospodarska osnova države in dokazana njena življenjska sposobnost, je bila prva naloga vlade, da zastavi vse svoje sile za doseg politične samostojnosti.

Novi cilj: politična neodvisnost

Potovanja zveznega kanclerja ing. Raaba na Zapad in na Vzhod naj bi znova poglala v tek sklenitev državne pogodbe. In zares je avstrijska delegacija sredi meseca aprila prinesla iz Moskve razveseljiva poročila.

Državne pogodbe še ni. Na avstrijskem ozemlju se še vedno stikata dva svetova. Pri tem položaju je smatrala avstrijska vlada za politično nujnost, da ob desetletnici obnove republike pred vsem svetom postavi zahtevo po izpraznitvi zasedbenih čet, po podpisu državne pogodbe.

Dne 27. aprila, za desetletnico, se je na Dunaju sestal zbor predstnikov vse avstrijske politične javnosti. Ves parlament s svojimi 165 poslanci, zvezni svet s svojimi 50 zastopniki ter vse deželne vlade in predsedniki deželnih zborov so po svojih govornikih državnemu predsedniku Körnerju in zveznemu kanclerju Raabu jasno in odločno postavili zahtevo po politični samostojnosti. Govorniki so poudarili, da je Avstrija na gospodarskem polju in tudi v demokratičnem življenju dokazala svojo sposobnost in tako upravičeno zahteva politično samostojnost.

Ta veliki avstrijski manifest je brez dvoma izraz volje velike večine vsega ljudstva. Uresničitev zahtev pa ne bo odvisna samo od Avstrije, temveč od celotnega svetovnega položaja.

Praznik dela in soodgovornosti

Prvi maj je že nad 60 let izraz zahtev delovnega ljudstva po enakopravnosti in soodločevanju. Hude socialne borbe in brezštevilne žrtve so bile potrebne v doseg tega cilja.

Zadnjih šest desetletij brez dvoma pomeni v življenjskih prilikah delovnega ljudstva popolno spremembo. Danes je delavski stan dosegel vsaj pri nas v Avstriji v zelo veliki meri uresničitev svojih zahtev. Bolezensko zavarovanje, starostno zavarovanje, zavarovanje za brezposelnost, ureditev delovnega časa. Tako je tudi prvi maj izgubil svoj prvotni pomen, ko je bil nekako vsakoletni spominski dan žrtev revolucionarnega boja obenem prilika velikih manifestacij za socialno enakopravnost.

Danes so delavske stranke na vladi, danes delavci ssoodločajo v mnogih državah.

Tam pa, kjer so se v imenu delavstva polastile oblasti manjšinske stranke po revolucionarni poti, danes v imenu socialne pravice tlačijo delavce tako ali pa še huje kakor so jih pred 50 ali 60 leti predstavniki kapitala in političnega konservatorizma. V komunističnih državah je izključena sleherna svoboda.

Mogoče je ravno v Avstriji prvi maj izraz dosežene enakopravnosti in dosežene delitve oblasti in tako tudi dan, ki je za obe strani jase opomin polne soodgovornosti za državo. V tem duhu naj bi prvi maj praznovali in obhajali. Politično življenje v državi zahteva vpoštevanje interesov vseh državljanov, nalaga vsem dolžnosti in tudi daje vsem pravice. Na tej osnovi je dana možnost mirnega gospodarskega, političnega in kulturnega napredka.

Narodno slavlje v Št. Jakobu

Ljudstvo je govorilo!

Naši dedje so zidali ta naš dom in nam ga dali, da živimo v njem bi Bogu, narodu zveste, tu spoznale smo svoj rod, ki stoletja biva tod: njemu zveste, kot sedaj, ostale bomo vekomaj.

Tako je na zaključnem nastopu gojenk dejalo s prepričanjem slovensko koroško dekle v imenu gojenk in tudi v imenu vseh koroških deklet in žen, ki so v zadnjih petih desetletjih pri šolskih sestrah prejele najdragocenejšo doto za življenje, ki je vojna ne vzame in molj ne preje: strokovno znanje in slovensko krščansko vzgojo.

Je že ustaljena tradicija, da je zaključna prireditev Gospodinske šole v Št. Jakobu pravo narodno slavlje vseh koroških Slovencev, a letošnja prireditev je spričo okoliščin dobila še prav poseben poudarek in je bil obisk tak, kot ga že dolga leta ne pomnijo.

V dveh velikih učilnicah sta bili z izbranim okusom prirejeni razstavi šivalnih del

tava sosed, ki je nikoli ne sme manjkati in prenekatero dobro „razdere“, a na koncu pa pokaže našo ljudsko diplomacijo pri snubljenju, kajti pridna gojenka se bo možila.

Po igri pa je v kratkih, jedrnatih besedah č. g. župnik Kaselj izrazil vsebino in namen gospodinskih šol s temi besedami:

„Rož, Podjuna, Zilja, venec treh dolin... Dekleta iz vseh treh delov naše lepe dežele so tukaj zbrane. Kakor cvetlice z različnih gred v en venec spletene. Tu spoznavajo posebnosti, vrline in slabosti naših dolin, različnost narečij in njih lepoto. Tu spoznavajo, da so naša narečja lepa slovenska govorica, ki vsem služijo kot podlaga za priučenje pismene slovenščine, kateri se Ziljanka z isto lahkoto privadi kot Podjuncanka ali Rožanka.“

Tako se enotnost našega življa v vseh treh dolinah ravno tukaj posebno lepo izpriču-

Učiteljice in gojenke letošnjega gospodinskega tečaja v Št. Jakobu

in kuhinjskih dobrot. To so bili zunanji, otipljivi dokazi, kaj so se gojenke v šoli naučile, in znamenje, da je bila šola res dobra in koristna, je v tem, da so v kratkem vsi izdelki bili prodani.

Pripravile so pa tudi akademijo, ki je pokazala sadove verske in kulturne vzgoje ter duha, ki to šolo preveva. Zaradi velikega števila obiskovalcev so morali v soboto in nedeljo akademijo štirikrat predvajati in po skromnih računih je prireditev obiskalo nad 1000 ljudi iz vseh treh koroških dolin, kjer bivajo Slovenci.

Spored je bil zelo primerno izbran in vse točke so bile s skrbjo in ljubeznijo pripravljene. Vsem nastopajočim, tudi najmlajšim iz otroškega vrtca se je videlo, da so z dušo in telesom pri stvari.

Za začetek je dekliški zbor ubrano zapel „Na Koroškem je fletno...“ in priljubljena pesem je takoj ustvarila v dvorani in na odru razpoloženje tople, družinske domačnosti, ki je označevalo celo prireditev. Sledil je pozdrav gojenke, a nato pa ljubka deklamacija drobnega dekliča iz otroškega vrtca „O potici“, ki je bila tako živo podana, da so se nekaterim v dvorani začele kar sline cediti. Nato je osem malčkov pokazalo in povedalo da „Naše vse – naš dom nam je“.

Igrica v treh dejanjih „Doma se nadaljuje“ pa je pokazala povratek šentjakobske gojenke v domačo hišo, kjer začne takoj uresničevati to, kar se je pri šolskih sestrah naučila. Kot skrbna mlada gospodinja razbremenjena bolno in utrujeno mater, ji streže v bolezn, vzgaja mlajše bratce, tako da pride na obisk sama gospodična učiteljica in jo pohvali; nadalje pomaga in svetuje dekletom na vasi. Na obisk pride tudi klepe-

je in se leto za leto kuje naša skupnost: venec treh dolin. Zato je prav, da v šentjakobsko šolo ne prihajajo samo Ziljanke in Rožanke, ampak tudi dekleta iz Podjune, a obratno gredo v Št. Rupert poleg Podjuncank tudi Ziljanke in Rožanke.

Vsaka taka sklepna prireditev gospodinskega tečaja se mi zdi kot nekaj „Ite, missa est“ – Pojdite, dekleta, odposlane steli!

Bog vas pošilja, da kot krščanska dekleta in žene in gospodinjice in matere ostanete zveste hčere katoliške Cerkve. Tu ste si utrdile in poglobile versko prepričanje in znanje, ki naj rodi obilen sad. Dekle, ki se je šolalo pri šolskih sestrah, naj vrši apostolsko delo na vasi in v fari!

Narod vas pošilja, ki je lastnik teh dveh šol. Ne odričajte pozneje od sebe sklede, iz katere ste zajemale duhovno jed za življenje: kulturno, versko in poklicno izobrazbo. Ta skleda je slovenska materina beseda, ne rinite je pozneje od sebe, kot sprijena „fajla“, ki se sramuje svojega revnega rojstnega doma.

Preden končam, pa moram izreči iskreno zahvalo vsem, ki leto za leto omogočajo ta tečaj, zlasti pa č. šolskim sestram, tem nesebičnim in požrtvovalnim pionirkam, ki uresničujejo Slomškovo geslo: Sveta vera je luč, materina beseda pa ključ do prave narodne omike.

Veliko število gojenk vsako leto in posebnost pa te zaključne prireditve so najzgovornejši plebiscit za šolske sestre, ki izražajo voljo našega ljudstva, naj šol. sestre, ki že skoraj 50 let vršijo to eminentno versko, kulturno, gospodarsko in narodno poslanstvo, ostanejo še vnaprej učiteljice in vzgojiteljice naših deklet.“

(Dalje na 4. strani)

Politični teden

Po svetu ...

Azija in Afrika

V Bandungu so se posvetovali zastopniki Azije in Afrike in sicer tokrat brez „belih“. Na tem velikem posvetovanju poldruga milijarde ljudi so iskali skupnih poti. Tudi tu sta se pojavila dva svetova; eden, ki je ostro obsodil diktature, in drugi, ki je govoril o osvoboditvi kolonij iz gospodarske in politične odvisnosti.

Končno so ugotovili, da sta ta dva svetova dani dejstvu in je aktualno le vprašanje, kako rešiti možnost mirnega sožitja obeh svetov.

Indija je predvsem naglašala potrebo, da ostanejo azijske in afriške države izven vseh paktov. To je letelo predvsem na račun Turčije, ki je tesno povezana z Atlantsko obrambno zvezo. Turčija pa je s svoje strani naglašala, da je bila taka tesna povezava politična nujnost, če se je ona hotela izogniti usodi Bolgarije ali Romunije.

Novost te konference pa je vsekakor v dejstvu, da je rdeči kitajski zastopnik Tschu-En-Lai, ki je še ob pričetku konference ostro napadal „vojne hujskače“, predvsem Ameriko, ob koncu konference sam ponudil Ameriki direktna posvetovanja za rešitev spora o otoku Formozo. Ameriški odgovor je bil jasen in isti kot doslej. Amerika zahteva, da se mora razgovorov udeležiti tudi nacionalna Kitajska, ki je sedaj omejena na otok Formozo. V tej zvezi je zanimivo tudi stališče Kanade, ki pravi, da se noče vmešavati v konflikt glede otoka Formoze in bi vojaško nastopila le v slučaju direktnega napada na ameriški teritorij.

Konferenca v Bandungu je bila posebnost tudi v tem, da se te konference ni udeležila Sovjetska zveza, ki ima velik del svojega državnega ozemlja na azijski celini. Iz tega sklepajo, da vendar povezava med Kitajsko in Sovjetsko zvezo ni tako tesna, kakor je še izgledalo lani na konferenci v Ženevi o vojni v Indokini. Že zadnjič smo v tej zvezi poročali, da je najmočnejši zagovornik tesne povezave med Kitajsko in Sovjetsko zvezo Kao Kang propadel in napravil samomor.

V severni Afriki

pa se pripravlja resen sporazum s pariško vlado. Francozi bodo prepustili sodstvo in deloma tudi policijo, le policijski šef ostane Francoz. Občinska uprava ostane v mestih do tri sedmine v francoskih rokah. Francoski visoki komisar je in bo ostal istočasno zunanji minister Tunizije, francoski general pa mora biti vojni minister Tunizije. Bil je sicer načrt, da bi ta sporazum skovali že pred konferenco v Bandungu, vendar so se pogajanja zaradi muslimanskih praznikov zavlekla.

Konferenca v Londonu

Dne 24. aprila se je začela v Londonu konferenca, ki naj pregleda in ugotovi, če so že dani predpogoji za posvetovanje velikih štirih. Če bodo na tej konferenci obravnavali nemško vprašanje, bodo povabili tudi zastopnike Zapadne Nemčije na posvetovanje. Naloga te študijske komisije je, da se ugotovi, če je v sledečih vprašanjih konferenca štirih potrebna in mogoča:

1. ureditev nemškega oprasanja,
2. splošna razorožitev,
3. varnostni sistem med Zapadom in Vzhodom v Evropi.

Pinay in Adenauer se bosta 29. in 30. 4. sestala v Bonnu k novemu posvetovanju o Posarju. Od rezultata tega pogovora bo zaviselo, če bo Francija dne 5. maja izmenjala z nemško vlado dokumente o ratifikaciji pariških dogovorov.

Adenauer in Avstrija

Kancler Zapadne Nemčije Adenauer je na volilnem zborovanju izjavil o obisku avstrijskih zastopnikov v Moskvi, da Avstrija ni vzorec za Nemčijo, kajti Evropo je mogoče, graditi brez Avstrije, ni pa Evrope brez Nemčije. Zastopal je mnenje, da so sovjetski predlogi Avstriji le pesek v oči, da sovjetski vpliv v Aziji peša, ker ni bila niti zastopana na konferenci v Bandungu, da pa se bo Sovjetska zveza rada pogajala z Zapadom, ko bo končno ugotovila, da obrambne povezave Zapada le ni mogla preprečiti.

Da izbijejo Sovjetski zvezi diplomatsko iniciativo iz rok, sta Amerika in Zapadna Nemčija

zamenjali ratifikacijske listine o pariški pogodbi o zapadnoevropski obrambni uniji.

S tem izvršenim dejstvom so onemogočili sovjetski manever, ki je šel za tem, da doseže tudi za Nemčijo podobna pogajanja o nevtralizaciji, kot za Avstrijo še pred dovršeno ratifikacijo pariške pogodbe. Francozom, ki so zadnje čase dajali vtis, da zavlačujejo ratifikacijo, se je ta ameriško-nemški korak zdel neobičajen, a glasno ni so protestirali.

V Nemčiji so preteklo nedeljo bile volitve v nižjesaksonski deželni zbor. Socialisti so sicer obdržali položaje vendar je Adenauerjeva vladna koalicija porasla za 14 odst. Čeprav so to bile krajevne volitve, jih politični opazovalci smatrajo, z ozirom na sedanji položaj, ne toliko kot notranje politični poraz socialistov, ampak kot uspeh Adenauerjeve politike ter znamenje, da je sovjetska propaganda za nemško nevtralnost ni imela odziva pri Nemcih.

... in pri nas v Avstriji

V ospredju vsega političnega zanimanja je še vedno državna pogodba. Kot je bilo pričakovati, so zapadne velesile (Amerika, Anglija in Francija) pritrdilno odgovorile na sovjetsko noto o posebni konferenci za avstrijsko državno pogodbo. Zapadni zavezniki pravijo, da so oni vedno bili za povrnitev neodvisnosti Avstrije in so tudi oni za to, da se naj čimprej sestane posebna konferenca zunanjih ministrov štirih okupacijskih sil, na katero naj povabijo tudi avstrijske zastopnike. Obenem predlagajo, da se naj dne 2. maja sestane pripravljalna konferenca veleposlanikov štirih velesil, ki naj pripravi vse potrebno za sestanek ministrov in podpis pogodbe.

Sovjetska vlada na to noto še ni odgovorila; na Dunaju s skrbjo čakajo na ta odgovor.

Po povratku iz Moskve

sta obe glavni politični stranki na vladi, ljudska (OeVP) in socialistična (SPOe), priredili vrsto zborovanj, na katerih so njihovi voditelji razlagali pomen moskovskih razgovorov in, kot je pač pri takih prilikah običaj, je vsak sebi pripisoval levi delež na uspehu, (katerega končni uspeh še itak visi v zraku, op. ur.). Zvezni kancler ing. Raab je temu naredil konec z objavo posebnega sporočila, v katerem pravi, da, kar je bilo v Moskvi storjenega, ali doseženega, je sad skupnih naporov vladne delegacije in ne njenih posameznih članov ter političnih strank, k katerim pripadajo.

O gospodarskih bremenih,

ki jih bo morala nasproti Sovjetski zvezi sprejeti Avstrija z bodočo državno pogodbo, so govorili pristojni gospodarski ministri in so bili vsi soglasni v tem, da nalaga težka bremena avstrijskemu državnemu gospodarstvu, vendar je zvezni finančni minister dr. Kamitz izjavil, da zaradi tega ne bo novih davkov.

Govorice o novih volitvah

niso bile potrjene, ampak je državni tajnik Graf izjavil, da bo treba najprej spraviti pod streho državno pogodbo in potem misliti na volitve, sicer pa mandat sedanjemu nacionalnemu svetu zapade šele leta 1957.

Avstrijska nevtralnost

je bila glavni predmet govorov zveznih ministrov. Izjave predstavnikov obeh vladnih strank so soglasne v tem, da odločitev o nevtralnosti pritiče avstrijskemu ljudstvu in da naj bo ta odločitev uzakonjena v ustavnem zakonu. Državni tajnik Graf je tudi poudaril, da nevtralnost ne pomeni brezmočnost in da Avstrija je ter bo ostala protikomunistična država in da bo stališče napram komunizmu in marksizmu ostalo neizmenljivo tudi po odhodu zasedbenih čet.

Vrnili so se v domovino

prvi vojni ujetniki

avstrijske narodnosti, ki jih je Sovjetska zveza obljubila izpustiti. 15 mož je že prišlo v Bad Vöslau, a še več jih pride v bližnji bodočnosti, ker so sovjetske oblasti izjavile, da nameravajo izpustiti okrog 600 oseb, ki so v sovjetskih zaporih, a tiste, ki jih po sovjetskih zakonih ne morejo izpustiti na svobodo, bodo izročili kot vojne zločince avstrijskim sodiščem, da jih sodijo.

Pretekli teden je bil v znamenju volilne borbe za

trgovske zbornice,

kjer si stojita nasproti desničarski in levičarski blok. Na desnici vodi ljudska stranka (OeVP), a na levi socialisti (SPOe) ter je ozadje vsega boja izrazito politično, čeprav obe strani skušata pridobiti volilce s strokovnimi oz. gospodarskimi argumenti.

Doslej je v trgovski zbornici gospodarila ljudska stranka, ki jo socialisti označujejo kot orodje visoke finance in velekapitala, a sebe proglašajo za zaščitnike malih podjetnikov in malih obrtnikov. Volilna borba je bila zelo živahna in so bili po koroških mestih in drugih večjih trgovskih središčih vidni številni propagandni lepaki, ki mnogo stanejo; sicer pa trgovci menda lahko plačajo. Ko gre naš list v tisk, še niso bili objavljeni rezultati.

Iznašli so zdravilo proti otroški paralizi

Otroška paraliza je doslej bila bolezen, proti kateri ni bilo učinkovitega zdravila in je posebno v Združenih državah Amerike ter v severnih evropskih državah in v Angliji vsako leto pobrala desetstisoče smrtnih žrtev, mnogi so ostali hromi za vse življenje.

Loteva se ta bolezen predvsem otrok, zato je tudi dobila to ime, a pogosto napade tudi odrasle. Ena izmed najbolj znanih žrtev te bolezni je bil pokojni predsednik Združenih držav Amerike F. D. Roosevelt, ki je ohromel na obeh nogah in so ga morali voziti s posebnim vozičkom.

Dne 12. aprila pa so v Ann Arbor v Ame-

riki zdravniki naznanili svetu, da so končno vendar našli učinkovito zdravilo proti tej bolezni. Iznašel ga je dr. Jonas Salk po dolgoletnih naporih. Izvršili so tudi poizkusna cepljenja na otrocih v 33 državah USA z izvrstnim uspehom. Izkazalo se je, da je 90 odst. primerov učinkovalo.

Proizvajalni postopek ni bil patentiran in je izdelava tega zdravila prosta po vsem svetu. Formulo o izdelavi so poslali vsem državam, tudi Sovjetski zvezi. V Franciji, Angliji in na Danskem so že začeli z izdelovanjem s postopkom, ki je prilagojen krajevnim razmeram.

jejo) izobešali tudi zastavo Zapadno-nemške zvezne republike in pri dviganju zastav bo godba igrala obe himni, ameriško in nemško.

PRIDOBIVANJE RUDE IZ — PREMOGA

V Ameriki delajo poskuse, kako bi mogli dobiti iz premoga tudi razne dragocene kovine, ki so v premogu navadno v manjših količinah. Mnenja so, da so te količine le tolikšne, da bo pridobivanje donosno.

Tako upajo, da bodo lahko dobili kobalt, berilij, bor, titan, vanadium, krom, nikel, molibden in tudi baker.

ŽELEZNA PLJUČA ZA URUGVAJ

V Urugvaju je izbruhnila epidemija otroške ohromelosti, ki je zahtevala že čez 150 smrtnih žrtev. Lepo so se izkazali Amerikanci, ki so poslali v ogrožene predele 10 železnih pljuč z letali, da so mogla takoj pomagati bolnikom. (AND)

Radioaktiven prah je padel na japonski otok Hokkaido. Kot so ugotovili učenjaki, so ga prinesli zračni tokovi iz Azije ter se domneva, da izhaja iz kakega sovjetskega atomskega poskusa. (AP)

To je resnica!

„Šolsko društvo“ in šentjakobska „Narodna šola“.

Bil sem v letih 1905 do 1907, ko je župnik Ražun pripravljal zidanje „Narodne šole“, kaplan v St. Jakobu. Vsakodnevni razgovor pri mizi je bil seveda „Narodna šola“ in župnikove skrbi z njo. Ko nikamor ni šlo naprej in na kupljenem prostoru ni bilo kaj drugega kakor od kmetov darovani les in presejani pesek, od Ražuna naberačenega denarja pa premalo za skromen začetek, mi je večkrat rekel: „Kmetov bom rekel, naj odpeljejo navoženi les domov, naj ga vzamejo nazaj, jaz bom pa čez noč izginil.“ Rešila je podjetje Mohorjeva družba, ki je po viharji seji — polovica odbornikov je bila za Ražuna, polovica pa proti, odločil je s svojim glasom predsednik stolni kanonik Vidovic za Ražuna — tako podprla Ražunovo podjetje, da se je moglo nadaljevati in srečno končati. Spominjam se, kako veselo razpoložen se je takrat vrnil iz Celovca.

Drugo vprašanje je še mučilo požrtvovalnega in idealnega zidarja: Kdo naj je pred oblastjo posestnik šole? Dejansko je bilo vse podjetje njegovo delo, torej bi naj bil pravilno on posestnik, kar je seveda odklonil, tudi Mohorjeva družba ni hotela biti vpisana kot lastnik, kar je tudi Ražun predlagal. Ker je že od začetka mislil samo na šolske sestre pri vodstvu šole, je tudi na to mislil, da bi vse prepisal na njih ime. Pa tudi zato se ni mogel odločiti. Jaz sem mu nekoč predlagal: Naj se vpiše kot lastnica šentjakobska občina. Vsi trije razredi v občinskem odboru so bili takrat v slovenskih rokah in St. Jakob je povsod slovel kot slovenska trdnjava. Na ta moj nasvet se je pa Ražun silno razsrdil in mi rekel: Občina pride enkrat še lahko v nasprotniške roke in mislite, da bom jaz zidal šolo za nasprotnike? Ugovarjal sem mu, da če bi tudi prišla občina v nasprotniške roke, se vendar ne bo upala in ne bo mogla porabiti narodno slovenske in verske ustanove v nasprotju z glavnimi nameni, v katere je bila napravljena. Ampak župnikova nevolja se na nepreviden kaplanov nasvet ni pomirila. — Nazadnje je vedno le poudarjal: Jaz ne vidim drugega izhoda, kakor da edino v ta namen ustanovim posebno društvo: Šolsko društvo, ki formalno nastopa pred oblastjo kot lastnik šole. Kako bi se bil šele razhudil, ko bi mu bil jaz rekel, da tudi Šolsko društvo lahko pride v roke verskih ali narodnih nasprotnikov?

Za ves procvit in blagoslov te Ražunove ustanove gre zahvala in čast šolskim sestram in tistim krogom, ki so jih podpirali. Koliko tragike je vendar v tem, da društvo, — katerega je Ražun ustanovil, da bi pomagalo varovati njegovo delo, — da bi naj ravnalo to društvo služilo sedaj nekaterim kot sredstvo pri uničenju Ražunove ustanove! Namen Ražunov pri zidanju šole je bil, ustvariti zavod, ki bi s pomočjo šolskih sester vzgajal mladino v zvestobi do vere in naroda. Večkrat je rekel: V duhu vidim vstajati v St. Petru velik zavod — samostan šolskih sester, ki bo v blagoslov vsej deželi.

Dr. I. L.

CERKEV PROTI PODRŽAVLJENJU RADIA

„Avstrijske radijske oddaje morajo biti urejene in vodene po moralnih načelih“, je pretekli petek izjavil dunajski nadškof kardinal Innitzer na otvoritvi občnega zbora Mednarodnega katoliškega združenja za radio in televizijo. Radio in televizija ne smeta biti monopol nikogar in to važno sredstvo za vzgojo in informacije ne sme postati državno podjetje. Čeprav katoliška Cerkev za enkrat nima namena ustanoviti lastne radijske oddajne postaje, mora biti zajamčena pravna možnost za tako ustanovo v bodočnosti. Prosvetni minister Drimmel pa je dejal, da sta radio in televizija del javnega mnenja, ki mora biti svobodno in zato ne sme biti pod državno kontrolo. Tem govorom je prisostvoval tudi papeški nuncij na Dunaju nadškof Dellepiane.

ZVEZNI PREDSEDNIK DR. KÖRNER 82-LETNIK

Vnedeljo dne 24. aprila je zvezni predsednik dr. h. c. Teodor Körner dopolnil 82 let. Zvezni kancler ing. Raab mu je v imenu vlade in prebivalstva izrekel čestitke.

SMRT KATOLISKE UMETNICE

Enrica Handel Mazzetti

Na Veliki petek je umrla avstrijska pisateljica Enrica Handel Mazzetti. Z njo se je poslovila od tega sveta ena izmed največjih pisateljic našega časa. Njena dela so bila prevedena v mnoge jezike in nekatera tudi v slovenščino. Kdo ni bral „Junakinje iz Štajerja“ in kdo ne pozna zgodbe o Jeseju in Mariji, v romanu, ki ga je mojstrsko poslovenil Ivan Pregelj?

Ko je Enrica Handel Mazzetti začela pisati svoje prvo veliko delo „Jesse in Marija“ je na začetek postavila geslo „Magna res est caritas — Ljubezen je velika stvar“. Ne le temu romanu, ampak celemu njenemu delu daje pečat ljubezen, ljubezen, ki zna vse razumeti in vse odpustiti po evangelijskem nauku.

E. Handel Mazzetti je nastopila v času, ko so v evropski književnosti vladali čudni pojmi. Bil je v modi naturalizem, ki je opisoval človeka zgolj kot žival z razumom, a pisatelji druge smeri pa so bili zatopljeni v abstraktni, megleni simbolizem, za katerega naj bi bil človek po treh četrtinah duh, a preostala četrtina pa poduhovljena materija.

Neomejeno pa je vladal liberalizem z malikovanjem „svobode“ umetnosti, za katerega katoličani zaradi vere ne morejo biti resnično svobodni pri umetniškem ustvarjanju in je zaradi tega njihovo delo veljalo za manjvredno. Reči pa je vendar treba, da je to mnenje imelo svoje opravičilo, a ne zaradi pomanjkanja svobode pri katoliških pisateljih, temveč zaradi pomanjkanja ustvarjalne sile in daru v njih samih.

E. Handel Mazzetti je pa proti brezdušnemu naturalizmu in papirnatemu simbolizmu postavila resničen, od Boga dan umetniški talent, globoko in ponižno, a neomajno vero in neutrudljivo vztrajnost. Poglobila se je v študij katoliške reformacije v Avstriji in je iz te snovi ustvarila resnična umetniška dela, ki niso zgolj besedni opisi zunanje podobe te dobe, temveč živje slike pravega življenja. V osebe, ki jih popisuje, je iz bogastva lastne duše vlila značaj in jim zarisala poteze. Posebno nekateri ženski liki so odraz njenega duha.

Popisovala je dobo političnega in verskega vrenja in preobražanja, bili so to surovi časi z barbarskimi navadami, a vse to ji je služilo le za okvir, v katerega je nanizala zgodbe o ljudeh, o njihovih dvomih, upih in tujenju, o grehu in pokori ter o ljubezni, predvsem o resnični ljubezni, ki vse odpušča in rešuje.

Kot je zapisala dunajska revija „Die Furche“, je to bila močna žena, ki bi o sebi lahko rekla: „Moja umetnost gre nezmotljivo po poti, ki mi jo je Bog začrtal, in nisem nikoli omahovala.“ — Toda njej pred Večnim sodnikom ne bo treba govoriti, kajti zanjo bodo pričevala njena dela.

FRAN ERJAVEC, PARIZ

KOROŠKI SLOVENC

(36. nadaljevanje)

XX.

CERKVENE RAZMERE NA SLOVENSKEM KOROŠKEM OB KONCU SREDNJEGA VEKA

2. Velikovec: tudi o tem pripovedujejo, da ga je ustanovil šv. Virgilij in sicer v Št. Rupertu, ker Velikovec sam tedaj še ni imel cerkve. Ta je pozneje propadel, a je bil zopet obnovljen l. 1231. v Velikovcu. Prvotno je štel 13 kanonikov in 1 prošta.

3. Otok: tega je l. 974. ustanovil semkaj prebegli salzburski nadškof Abraham, Karantanec po rodu. Pod Otok je spadalo tudi ozemlje med Porečami in Krivo vrbo ter ozemlje župnije Škofiče. Ker so živeli otoški prošti navadno v Freisingenu, je bil ustanovljen tu še dekanat; da je dekan nadomeščal prošta. Kanonikov je bilo tu po 5 do 7 (eden od njih je opravljal tudi posle „magistra“). Last je bil pa Otok že iz VIII. stol. freisingških škofov, ki so dobili potem od IX. do XII. stol. še velika ozemlja okoli Vrbskega jezera, pri Velikovcu in na Osojskih Turah.

4. Dobrla ves: tega so ustanovili oglejski patriarhi iz volil slovenskega kneza Koclja ter mu za vzdrževanje kaplitja prepustili župnije Rožek, Škocijan, Šmihel v Podjuni, Železno Kaplo in Slovenj Gradec na Štajerskem ter desetino v Podjuni. — Za tamošnje kanonike so bila l. 1154. predpisana redovna pravila sv. Avguština, tako da je imel ta kapitelj značaj nekakega samostana. Oskrhoval je okoli pol tisočletja skoro vse dušno pastirstvo v 12 podjunskih župnijah (do začetka XIII. stol. so pa obstajale v Podjuni le 3 župnije, namreč Dobrla ves, Škocijan in Šmihel).

5. Podkrnos: tega so ustanovili salzburski nadškofje l. 1219, toda v Podkrnosu je stanoval le prošt, a njegovi kanoniki v Hovji vasi in so vršili dušno pastirstvo

Nova maskovska mladina

Komunistična revolucija je z železno metlo pometla staro družbo v Rusiji in na nje mesto postavila nov družabni red, ki bi naj temeljil na enakosti vseh ljudi. Vero so proglasili za strup in krščansko moralno za nepotrebno šaro. Država je vzela v svoje roke vzgojo mladine po teh načelih.

Dobilj smo v roke članek iz nekega sovjetskega časopisa, ki ni namenjen za inozemstvo, v katerem je opisano življenje te nove mladine, posebno pa sinov in hčera tistih, ki zavzemajo privilegirane položaje v novi družbi. Pa pustimo besedo „Sovjetski kulturi“:

Novi stil in „stiljagi“

„Zanj (namreč za takega novodobnega „mladinca“ — Op. ur.) se začne dan največkrat šele, ko je odbilo poldne. Namesto jutranje telovadbe požvižgava najnovejšo plesno pesmico in se toleče po bokih. Ni si mogče zamisliti nič bolj odvratnega kot življenje „fičfiriča“ (ki se po rusko imenuje „stiljag“). Spoznate ga po njegovem posebnem načinu govorjenja, po obnašanju, padla vam bo v oči njegova obleka in prepoznali ga boste po njegovem predrznem pogledu. Če ga boste srečali, bo gotovo z „elegantnim“ gibom popravil vozle kravate in pri tem „mimogrede“ dal videti svoj „originalni“ prstan. — Dekleta te posebne človeške vrste nosijo ozko prilagajoče se obleke, ki mejijo že kar na nespodobnost. Ustnice so kričeče rdeče namazane. Poleti nosijo „rimske“ sandale in v pričeskah posnemajo „moderne“ inozemske filmske zvezde.

Do večera zapravljajo čas vsak na svoj način: nekateri na plaži Serebrnjaj Bor ali pa v kopališču „Dinamo“, če je letni čas primeren, drugi ob biljardni mizi ali pa na konjskih dirkališčih, tretji zopet po posebnih trgovinah, v katere imajo dostop zato, ker so njihovi očetje na visokih položajih. Zvečer oblečejo najboljšo obleko in šele začnejo svoje luksuzno življenje.

Bedak s Broadway-a

„Stiljagi“ (ali „fičfiriči“ po naše) imajo gotova priljubljena shajališča v Moskvi. Od tam se potem podajo v restavracije, klube, plesna zabavišča ali pa pohajajo ure in ure po Gorkijevi ulici. Tu lahko srečamo stopača Vitalija Treščalina, ki so mu njegovi lastni tovariši — gotovo ne brez vzroka — nadeli priimek „bedak z Broadway-a“ (Broadway je najbolj elegantna ulica v New Yorku v Ameriki Op. ur.). Tukaj naltite tudi na visokoraslega, dobro rejenga mladeniča z nesramnim obrazom, ki ima

poleg svojega običajnega imena Nikolaj Rakitin še vzdevek „Očala“. On se ne uči in ne dela, on zapravlja svoje življenje.

„Brisalec parketov“

Najbolj čudno pa je, da te modne tepce in domišljavce posnema v njihovem bohemske (nerednem — Op. ur.) celo del šolske in delavske mladine. Na primer, 18-letni elektromehanik Vladimir Fadejev, katerega natakarij moskovskih restavracij nazivajo „brisalet parketov“, ker s strastnimi gibi vedno podrsuje po parketu ob zvokih jazzovskih popevcic, ali pa komso-molec (član mladinske komunistične organizacije, ki pripravlja bodoče člane kom. partije — Op. ur.), ključavničar v neki moskovski tovarni, ki je vedno načičkan kot papiga — neki A. Bajron, ki brez sramu pravi:

„Imam rad, da je vse na meni po zadnji modi. Spoznam se dobro na vse kroje in si jih sam izbiram. Pri tem se ravnam predvsem po inozemskih filmih. Kot vidite, nosim dolg zelen suknjič z našitimi žepi in ozke hlače. Poleti se peljem na plesno verando na postaji v Voronoku, tam se človek počuti nekako bolj svoboden. Popreje smo plesali v „atomske“ stilu, potem je bil na vrsti „hamburški“ stil, a sedaj je prišel v modo „kanadski“ stil...“

„Papiga“

Ti fičfiriči tudi radi razpravljajo o vinskih sortah, o zadnjih škandalih, ki so jih oni sami povzročili, in se hvalisajo s svojim poznavanjem zadnje mode. Lažejo tako, da kar smrdi! Kadar sklenejo poznanstvo s kakim dekletom, se predstavijo kot študentje instituta za film in gledališko umetnost. Sanjajo o tem, kako bi nosili „fine“ čevlje, ki morajo na vsak način biti ostro zašiljeni in vsaj dve številki preveliki, tako da se konice čevljev zavijajo nazgor. Študent visoke šole v Odesi Viktor K. prihaja na predavanja v zelenih hlačah in v kričeče žoltem suknjiču. Največji ponos Viktorjev pa je njegova inozemska kravata, na kateri je naslikana papiga. Nekoč so mu njegovi tovariši dejali, da zaradi njegove pisane obleke izgleda kot papiga. Viktor je bil užaljen. Odgovoril je: „Meni se dopadejo obleke rumene in zelene barve. To je pač moj okus in kot veste, se o okusih ne spleča prepirati.“

Zabave, denar, avtomobili...

Kako reven je notranji svet teh ljudi! tarna naprej „Sovjetskaja kultura“. — „Hreščeči jazz, dolgočasni „boogie woogie“, krčeviti „be-bop“ (vse ameriški moderni plesi; op. ur.), ki jih poslušajo po radiu in jih tajno snemajo na plošče, krožijo potem iz

roke v roko. Istotako tudi fotografije s sladkobnimi obrazi inozemskih filmskih zvezd: to je „umetnost“, nad katero se naslajajo.

„Fičfiriči“ so tudi organizirali posebne vrste „mondene družbe“ in prispevajo za take zabave veliko denarja. Tekmujejo med seboj, katera „družba“ ima več denarja ali, kot oni pravijo, „valute“, in koliko avtomobilov zmorejo skupaj spraviti.

Kakšne pa so pravzaprav njihove zabave? Predvsem so to privatne filmske predstave proti vstopnini, kjer predvajajo namesto filmov iz uradne izposojevalnice inozemske filme najslabše vrste, ki so na neznan način prišli tem tistem v roke.

Potem obiskujejo različne plesne prireditve. Z nekim poudarjenom malomarnim pogledom merijo „stiljagi“ ostale ljudi. Plesne prireditve so zanje dobrodošle prilike, da se seznani z dekleti, ki jih potem po plesu popeljejo v kako restavracijo. Za te ljudi brez moralnega čuta je to postalo neke vrste „sport“.

Bo že oče vse „uredil“

V. N. Orehoči, moskovski učenjak, ne ve nič, kaj počenja njegov polnoletni sin, pravi ničvredneč. Vsekakor se pa je pritožil, da mu je sin poškodoval avto in da ni nič pomagalo, ko mu je hotel prepovedati nošenje kričečih rdečih hlač. Obveljala je sinova volja.

Starši, ki so skozi in skozi poštene ljudje, nimajo na Volodjo nobenega vpliva. Ta stopač se ni ničesar naučil in ne zna nobene dela, nič ne pomisli, kdo in kako skrbi zanj, je pa navajen, z lahkoto zapravljati denar in njegovo življenje je brezsmiselno in nezdravo.

Po eni strani nemoč staršev nasproti otrokom, a po drugi strani pa mladina zaničuje delo in obožuje vse, kar je „inozemskega“, z drugimi besedami, vse, kar diši po običajih in okusih inozemske buržajske mladine: vse to je prispevalo k razvoju „stila“ in „stiljagov“. Nekateri med njimi, kot Mihael Pokrovskij, sin profesorja, preživlja svoje dni po restavracijah; drugi zopet, kot na primer sin igralca moskovskega gledališča Vitalij Bobrov, se je vdal pijaci. Ernest S. je v pijanosti zabodel z nožem svojega tovariša. Ko je to storil, se je zanašal na to, da bo njegov oče že vse „uredil“. In res je oče, ki je sodelavec ministrstva za vzgojo in prosveto Sovjetske zveze, vzel sina v zaščito, namesto da bi njegovo dejanje grajal...

Krivdo valijo na starše

Popisanih je še več drugih podobnih primerov. „Sovjetskaja kultura“ meni, da so starši krivi, ker niso prav vzgojili svojih otrok, in predlaga, naj jih pokličejo na odgovornost in javno odsodijo.

Toda zdí se nam, da, če bi že moral kdo priti pred sodnike, je to celotni sovjetski vzgojni sistem. Brez vere in krščanske morale ni mogoče vzgajati mladine k spoštovanju do staršev in k volji do dela.

v župnijah Radiše, Št. Peter, Zrelec, Št. Jakob in pri Sv. Martinu nad Dholico. Podkrnoški kanonik je bil tudi znameniti letopisec Jakob Unrest konec XV. stol., ki je pa opravljal posle župnika pri Sv. Martinu nad Dholico.

6. Dravograd: ta je bil po vsej priliki ustanovljen okoli l. 1200, toda njegova zgodovina je jako nejasna. Obstajal je iz 3 do 4 kanonikov, a prošti so stanovali menda večidel v Št. Janžu na Mostiču. Ze za časa reformacije je pa kapitelj propadel in ostal je samo še prošt z enim vikarjem ter bival izprva tudi v Št. Janžu, pozneje pa v Dravogradu.

Slovenska Koroška je veljala prva stoletja seveda še za misijonsko ozemlje, zato je prišlo do redne cerkvenoupravne organizacije, to je do razdelitve na župnije in arhidiakonate, šele v XI. in XII. stoletju. Na salzburskem ozemlju slovenske Koroške je bilo še v začetku poznega srednjega veka le 14 župnij, na oglejskem pa celo samo 12, a do konca srednjega veka je potem narastlo število vseh duhovnij v tedaj še slovenskem delu Koroške na kakih 60.

Glede na to so bile potem nekatere župnije tako velike, da o kakem res uspešnem dušnem pastirstvu skoro ni moglo biti govora. Za ves obsežni beljaški okoliš sta bili v XII. stol. le dve župniji: Marija na Zilji in Št. Rupert (slednja se je pozneje preimenovala k Sv. Nikolaju pri Beljaku). K prvi je spadalo vse ozemlje med Dravo in Karavankami in od Dobrača skoro do Rožeka, k drugi pa vse ozemlje med Dravo in Arriami (Arriach) ter od Beljaka do Vrbskega jezera. — V vsem današnjem boroveljskem dekanatu sta bili še v visokem srednjem veku samo dve cerkvi: južno od Drave v Kapli ob Dravi, severno od Drave pa v Kotmari vasi. — Župnija Kapla je obsegala dolgo časa skoro ves Spodnji Rož; celo sam Celovec je spadal še v XVI. stol. h Gospe Sveti. — Župnija Kotmari ves je bila dolga nad 20 km (enako tudi hodiška) in je mejila na gosposvetsko župnijo. — Zapadno mejo tinske župnije je tvorila Krka od Št. Janža na Mostiču do svo-

jega izliva v Dravo. — Silen obseg je imela tudi župnija Rožek, zato so Slovenci ta kraj dolgo sploh nazivali samo z inenom „Fara“ (ta naziv se je deloma ohranil še do današnjega dne). — Še večja je bila župnija Železna Kapla v Podjuni.

Ker so imele pokopališča dolgo časa samo župne cerkve, so morali nositi prav do sredine XIV. stol. mrliče iz vsega Spodnjega Roža pokopavat v Kaplo. — Res je, da so imeli župniki velikih župnij svoje kaplane, a kako je mogel n. pr. prvi kapelski kaplan oskrbovati vse dušno pastirstvo današnjih župnij Bajtiše, Sele in Glinje, drugi kaplan današnjih župnij Sveče, Zavrha, Slov. Plajberk in Ljubelj, a vikar sam (odkar je bila l. 1443. kapelska fara priključena vetrinjskemu samostanu, je imela namesto župnika samo vikarja) dušno pastirstvo v današnjih župnijah Kapla, Borovlje, Podljudelj in Št. Janž in to n. pr. še v zimskem času ter na ozemlju brez cest, si pač lahko mislimo.

Za vso Podjuno so obstajale dolgo časa samo tri župnije, t. j. Dobrla ves, Škocijan in Šmihel pri Pliberku. Popolnoma naravno je tedaj, ako je večina ljudi umirala brez sv. zakramentov in da je bil verski pouk skrajno nezadosten, zlasti dokler duhovnik še — slovensko ni znal.

Tega žalostnega stanja tudi s a m o s t a n i niso prav nič izboljšali. Ako bi tedanji benediktinski samostan na Osojah, najstarejši samostan v slovenskih deželah sploh (ust. v VIII. stol.), ter benediktinski samostan v Millstattu (ust. v začetku IX. stol.) prištevali že k nemškemu ozemlju, potem najdemo že v srednjem veku na ozemlju slovenske Koroške naslednjih 6 samostanov:

1. Benediktinski samostan v Št. Pavlu, ki so ga ustanovili Spanheimi l. 1091. Prvih 12 redovnikov je prišlo iz Württenberške. Samostan je bil že od početka dobro dotiran, a zatem je dobil še velika druga posestva v južnovzhodni Koroški in na Štajerskem, tako da je bil najbogatejši na vsem slovenskem Koroškem. L. 1442 so ga razdejali Celjski grofje.

(Dalje prihodnjič)

CELOVEC

Vsako nedeljo in praznik je v stari bogoslovni cerkvi v Priesterhausgasse nedeljska služba božja ob pol 9. uri. — V maju bodo vsa k dan šmarnice ob pol 8. uri zvečer.

CELOVEC

V ponedeljek, dne 25. aprila, se je rodila hčerka dr. Janku Tischlerju in s tem je njegov oče prof. dr. Joško Tischler postal „dedej“. Čestitamo!

ŠMIHEL PRI PLIBERKU

Bela žena smrt letos pri nas hudo gospodari. Saj smo imeli do sedaj že 13 pogrebov, lani pa celo leto samo 16. Devet parov so oklicali z lece. Rojstva pa letos komaj drži jo tehničar v ravnovesju s smrtjo. Breznikova mati je prinesla dvojčka, katera je moral g. župnik krstiti na domu, ker je bil Jožef zelo slab, mala Marija pa je bila bolj zdrava in močnejša. Upamo, da bosta ostala obadva čvrsta v veselje staršev. Breznikovi mami pa želimo trdnega zdravja, da bo mogla nositi dvojno breme.

Pri Rakebu pa imajo sedaj že tri deklice in enega fanta, ki bo jeseni že hodil v šolo. Helena, katera je bila v nedeljo krščena, bo gotovo najbolj pridna izmed vseh! Rakebovi materi pa trdnih živcev za vzgojo štirih otrok.

Črčjevi mami, županovi ženi, pa želimo, da bi kmalu ozdravela! Drugič pa naj si zapomni, da ni dobro prej vstati, kot je čas, četudi samo za malo časa. Ravno tako želimo Črčjevemu Folteju, da bi kmalu mogel zopet hoditi in bi noga popolnoma zacelila. Zlomi se hitro, posebno na smučeh, kajne, Folti, zaceli pa dolgo ne. G. župan Mirko Kumer, pd. Črčej na Blatu, je bil kar v skrbeh, kaj bo delala številna družina. Zato je povečal število svojih njiv.

Blato je tokrat pomagalo fari iz velike zadrege, sicer bi bilo več mrličev kot rojstev. Pa saj niso pogrebi za nas zanimivi, bolj zanimiva so rojstva, kajti dokler je narod zdrav in čil, tako dolgo še ni zapisan smrti. Rajši bi brali v „Tedniku“ malo več o življenju in prerojenju našega naroda kot pa o smrtnih slučajih, pa najsi bo duhovno prerojenje ali telesno rojstvo, oboje je za nas življenjske važnosti.

REPLJE

Kajšnikova Mojca iz Repelj je bila vse svoje življenje vedno navezana na dom. Bog pa je dopustil, da je rajna umrla izven domače hiše v celovski bolnici. Dalj časa je že hiral. Slabo srce ji je delalo preglavice. Huda vodenica je bila posledica te bolezni in tako ji zdravnik ni mogel več pomagati.

Dne 21. aprila smo rajno v lepem številu spremljali k zadnjemu počitku. Žalni sprevod je vodil domači gosp. župnik ob navzočnosti preč. g. župnika v pok. Jožefa Verhnjaka. Po maši zadušnici so navzoči pevci vzeli od rajne slovo. Pri odprtem grobu se je g. župnik zahvalil rajni za njeno nesebično in požrtvovalno delo, ko je vendar skozi leta in leta garala, delala in skrbela z rajnim bratom za številno družino, prav posebno še ob času bolezni.

Rajna Mojca je bila še eden tistih naših lepih domačih tipov, ki sedaj žalibog že izumirajo, ki so delali na naših posestvih in skrbeli za gospodarstvo in hišo, kot bi bila njihova. Pri vsem tem pa ni vprašala, kakšno bo plačilo, kako bo zanjo poskrbljeno na stara leta. Rajna ni bila poročena, a bratovi otroci so ji bili ravno tako pri srcu kot njen lasten sin.

Za to požrtvovalnost za dom in rod se ji je gospod župnik v lastnem imenu kot v imenu Kajšnikove družine iz dna srca zahvalil. Ravnotako pa tudi za njen lep veren vzgled, katerega je dajala z izpolnjevanjem verskih dolžnosti kljub slabemu zdravju zadnja leta. Rajna naj počiva v miru! Kajšnikovi družini in vsem sorodnikom pa naše iskreno sožalje!

Za birmo

MOLITVENIK:

Vечно življenje, vezan, z rdečo obrezo 35.— šil.
vezan v umetno usnje, z zlato obrezo 50.— šil.
vezan v pravo usnje, z zlato obrezo 62.— šil.

Naročite pri DUŠNOPASTIRSKEM URADU
v Celovcu, Viktringer Ring 26

Pri nas na Koroškem

ŠMARJETA — ŽELINJE — HUDI KRAJ

Marsikateri bralec tega članka se bo morda vprašal, zakaj se je naslovu Šmarjeta—Želinje pridružil še Hudi kraj. Takoj bomo rešili uganko. Res je, da smo mi dješki farani in se tega tudi zavedamo v polni meri. Ker pa smo od naše farne cerkve precej oddaljeni, zahajamo k službi božji radi na Želinje. Hitro prekoračimo nekaj klancev navzdol in že se znajdemo v prijazni cerkvi sv. Frančiška.

Tukaj je daroval nedeljo za nedeljo sv. mašo č. g. župnik Franc Brumnik, čeravno ga je dolžnost vezala samo za vsako tretjo nedeljo. To pa je napravil nam na ljubo, samo, da bi imeli bolj ugodno in bi laže izpolnjevali tretjo božjo zapoved. Mi se pa dostikrat te ugodne prilike nismo posluževali in se nismo prav zavedali, kaj nam to pomeni. Čestokrat smo preslišali zvon, ki nas je vabil k nedeljski službi božji.

Tik pred Veliko nočjo pa je bil č. g. Brumnik imenovan za župnika v Kotmari vesi in takoj po praznikih se je preselil iz naše fare. Dolžnost nas vseh faranov je, da izrečemo g. župniku najtoplejšo zahvalo za ves trud, ki ga je imel z nami. Prisrčen Bog plačaj! Njegova požrtvovalnost za naš dušni blagor je bila velika, ki je segala dostikrat celo na stroške njegovega telesnega zdravlja. Z ljubeznijo so bili prepleteni cerkveni govori, a na žalost nismo jih dostikrat uresničevali ali pa si jih vzeli k srcu. Kar mu štejemo zelo v čast, je to, da kljub vsem težavam in neprilikam nas Slovence ni prikršal niti za eno samo besedo.

Obenem pa Vam, preč. g. župnik, želimo na novem delovnem mestu obilo božjega blagoslova in se Vam še enkrat prav iz srca zahvalujemo za vse, kar ste nam v teku Vašega bivanja med nami storili dobrega kot dušni pastir in človek. Če še smemo izraziti poslednjo željo, ki je povezana s prošnjo, potem bi bila ta: „Ne pozabite nas, kajti tudi mi se Vas bomo čestokrat spominjali, zlasti v molitvi.“

Vaši nekdanji farani.

LOGA VES — VRBA

Po dveletnem delavnem dušnem pastirstvu je nas zapustil preč. g. provizor Franc Mörterl ter odšel v sosednjo Vrbo, kjer bo instaliran za župnika. Želimo njemu v tem svetovno znanem kopališču, kjer je lepa nova cerkev in moderno župnišče, vse najboljše, ter da bi se tudi njegovo zdravstveno stanje popolnoma zboljšalo.

Našo župnijo pa je dobil preč. g. Franc Repnik, dosedaj župnik v Kotmari vesi. Želimo mu mnogo uspeha v dušnem pastirstvu ter, da bi se počutil pri nas srečnega!

ŽIHPOLJE

Spet se je nabralo nekaj novic. V pustu sta se poročila dva para. Stamočova Mici na Žihpoljah je vzela delavca, Zofranov Fridi pa si je izbral Mačkovo Julčijo v Humčah. Poročka je bila v Humčah, vesela svatba pa

1. maja vsi v Št. Rupert!

Učenke kmetijsko — gospodinske šole pri šolskih sestrah v „Narodni šoli“ bomo ob zaključku šolanja, dne 1. maja 1955, priredile dve razstavi in predstavo.

Razstava ročnih del bo odprta ves dan. Kuharske izdelke pa si boste lahko ogledali le od 4. ure pop. ker potem jih bomo začeli razprodajati.

Prva predstava bo za daljne goste ob 1/2 2. uri popoldne, druga pa za okolišane ob 4. uri popoldne.

Spored programa:

1. Pozdrav. — 2. Mariji — Kraljici maja (simbolična vaja). — 3. Tri Milkine (poje zbor gojenk). — 4. Govor. — 5. Za srečo (trodejanka). — 6. Nastop najmlajših. — 7. Upravičeno maščevanje (dvodejanka). — 8. Za veseli konec (petje).

Z veseljem vas pričakujemo, dragi koroški rojaki in rojakinje. Zavest, koliko nam pomeni naša domača šola šolskih sester, vas bo gotovo privabila v lepem številu. Skupno se hočemo ob naših strokovnih in kulturnih lepotah navdušiti za vse lepo in dobro ter si nabrati novih moči za delo, ki bo prineslo lepšo bodočnost našim družinam.

Golobove matere s Suhe ni več

Dne 21. aprila smo ob obilnem številu prijateljev, znancev, sorodnikov in faranov spremljali k zadnjemu počitku rajno Katarino Koren, Golobovo mater iz Suhe.

Rajna je bila rojena dne 5. majnika 1902 na Suhi pri Smoleju. Z 32 leti se je poročila s Francem Koren, pd. Golobom na Suhi. Posestvo je bilo bolj majhno, zato je bilo potrebno, da poišče gospodar še drug posel, da bi se družina mogla preživeti. Postal je pismonoša v Šmihelu in zadnja leta v Pliberku. V zadnjem času pa spet službuje na šmihelski pošti. Tako je ostalo delo doma ženi in nedoraslim otrokom. Seveda je tudi oče po službi pomagal in storil, kar je bilo potrebno, a velik del posla na malem gospodarstvu je morala opraviti žena.

Družina je imela štiri otroke. Najstarejša hčerka Marica je pred petimi leti ravno tudi na Veliko noč šla v večnost, kakor sedaj mati, ki je umrla na velikonočno soboto, dan pred belo nedeljo.

Otroke je rajna mati vzgajala v krščanskem in slovenskem duhu. Prav rada je čitala „Nedeljo“ ter bila vedno zvesta naročnica „Našega tednika“ in Mohorjevih knjig. Čutila je, da je šla iz domače hiše in tej domačnosti je ostala zvesta do zadnjega vzdihljaja. Še par ur pred smrtjo je s težkim srcem zaklicala: „Kako grdi so, da preganjajo sedaj še šolske sestre in jim ne dajo miru, da bi učile naša dekleta gospodinjstva in vzgoje v krščanskem in slovensko-narodnem duhu!“ Do zadnjega je zasledovala dogodke javnega življenja.

Za blagor svojih otrok je bila nadvse vneta: šolajo naj se, da bodo laže šli skozi življenje. Slutila je, da so njene ure štete, zato je pustila vse tri obiskovati glavno šolo kljub temu, da je njeno

življenje razjedal rak. Hčerka Katrica je šla po končani šoli na učiteljsko, sin Franc pa študiral na zavod salezijancev v Unterwaltersdorf, da bi tako mogel pozneje nadaljevati bogoslovni študij. Še zadnje tedne, ko ji je bilo zelo hudo in bi potrebovala postrežbe in pomoči od sina, ni pustila, da bi se vrnil, ampak naj ostane pri tem, kar si je izbral.

Rajna mati je veliko trpela, saj so ji pred letom odrezali prsi na levi strani, ponovno je bila operirana, a bolezen je vedno bolj napredovala, rak je vedno bolj razjedal njeno življenje kljub temu, da je bila na zunaj močne postave. Tri leta je glodal rak na njenem življenju, toda kljub temu je ostala nespremenjena. Marsikatero ostro opazko je morala prenesti včasih tudi od najbližnjih, da ji pač nič ne manjka, ko vendar tako dobro izgleda. Toda zdravniki so vedeli za njeno trpljenje in njene bolečine, rajna pa je vse mirno prenašala.

Na velikonočno soboto pa se je nepričakovano hitro pretrgala nit njenega življenja in je stopila v večnost. Na smrt je bila s tem, da je prejela večkrat sv. obhajilo, dobro pripravljena.

Pri žalnem sprevodu jo je spremljal pevski zbor pod vodstvom Mihe Sadjaka ter pel „Miserere“. Nadalje je prepeval še pri maši zadušnici, ob krsti „Jaz sem vstajenje in življenje“ ter pri odprtem grobu „Mati se poslavlja“ in še ob koncu pogrebne svečanosti. Č. g. Vinko Zaletež iz Celovca, č. g. župnik Jožef Verhnjak, č. g. kaplan Alojzij Nemec in domači župnik Jožef Picelj so spremljali rajno k zadnjemu počitku. Ob odprtem grobu je gospod župnik vzel slovo od dobre, krščanske matere.

Rajna naj počiva v miru, Golobovi družini pa naše iskreno sožalje!

ZAHVALA

Slovenski študentje iz Gorice, ki so bili na potovanju po Koroškem, se na ta način iskreno zahvaljujejo za prisrčen sprejem, posebno zahvalo pa izrekajo šentvitskemu Prosvetnemu društvu za vso gostoljubnost ob priliki nastopa v Št. Primožu.

Kupim kmečko posestvo

srednje velikosti v ravnini. — Oglasite se pri upravi lista pod: „Dom“.

na nevestinem domu. Sedaj se kar vidi, da je gospodinja pri hiši, kajti vse kar drugače izgleda. Upamo, da se bosta dobro razumela in da bo tudi božji blagoslov pri hiši. Obema paroma vse najboljše in mnogo sreče!

Veliko noč smo obhajali tokrat na Žihpoljah po novem obredu. Vstajenje je bilo jutraj in s procesijo smo šli z lučkami. Znašli so se nekateri, ki so prej malo gojdrnjali, toda potem se je vsem dopadlo. To je pokazala že velika udeležba vernikov.

Delavska družina išče

SREDNJO KMETIJO

s polji, travniki in gozdom vsaj za domače potrebe. — Prijave na list pod: „Nazaj k zemlji“

Na Veliko noč popoldne pa smo pokopali Mihnovo mamo, Marijo Mikš v Nadramu, v starosti 58 let. Imela je raka in je morala zaradi tega mnogo pretrpeti. Rajna je bila na smrt dobro pripravljena. Naj počiva v miru, zaostalim pa naše sožalje!

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

Nedelja, 1. 5.: 07.20—07.25 Duhovni nagovor — 07.25—08.00 S pesmijo pozdravljamo in voščimo. — Ponedeljek, 2. 5.: 13.55—14.25 Poročila in objave. Za našo vas. — 18.45—19.00 Kraljica majnika. Poje zbor iz Rožeka. — Torek, 3. 5.: 13.55—14.25 Poročila in objave. Zdravniški vedež. Zabavna glasba. — Sreda, 4. 5.: 13.55—14.25 Poročila in objave. Iz domačih logov: Florijanovanje. Iz tehnike in znanosti. — Četrtek, 5. 5.: 13.55—14.25 Poročila in objave. Slovenske pesmi. — Petek, 6. 5.: 13.55—14.25 Poročila in objave. Trdi orehi. Oddaja ugank. — 18.45—19.00 K'k je bou pa k'k je še kej. — Sobota, 7. 5.: 09.00—10.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — Nedelja, 8. 5.: 07.20—07.25 Duhovni nagovor. 07.25—08.00 S pesmijo pozdravljamo in voščimo.

NARODNO SLAVJE V ŠT. JAKOBU
(Nadaljevanje s 1. strani)

Gojenke so zapele še nekaj pesmi in prireditev je bila končana. Ko smo zapuščali dvorano, je na mehki valoviti Rož že padel mrak. Po cesti so odropotali motorji in avtomobili, a preko poljan, na katere je legel mir, so se počasi razhajale vse strani zadnje gruče ljudi. Vsakdo pa je odhajal z mislijo v srcu: Prihodnje leto pa vsi zopet na svidenje v Št. Jakobu pri šolskih sestrah!

DAMSKE PLaSCE

MOŠKE OBLEKE

najboljše kvalitete in kljub temu poceni pri

Pleikner OHG.

BELJAK, HAUPTPLATZ NR. 28

SIVALNI STROJI IN BICIKLI

H. Mogg & B. Eysank

BELJAK — VILLACH, GERBERGASSE NR. 3

Ferguson-traktor

je pravi traktor za gospodarstvo

dobavljiv v najkrajšem času

Deželno zastopstvo:

Kurt Marktl & Co.

CELOVEC-KLAGENFURT

St. Peter - Völkermarkter-Str. 117

„SKODA 1200“

35.900.— šil.

dobite pri zastopniku

Karl Joweinig

KLAGENFURT, Südbahnhofstr. Nr. 38
(zraven glavnega kolodvora)

Tudi različni traktorji so stalno na zalogi

NOBENIH OVINKOV IN ODLAŠANJ

NARAVNOST K

UMSCHADEN

Trgovska hiša Korošca, Celovec-Klagenfurt, Bahnhofstraße 7

Na novo prispelo:

Damski modelni plašči, kostumi, obleke in seveda vsa moška konfekcija v največji izbiri, po najnižjih cenah in ugodnih plačilnih obrokih.

Na željo pošljemo po pošti

„FUGGER-KELLER“

priljubljena vinska klet v Beljaku - zdaj tudi prijeten, moderen hotel

Vinska klet „Fugger“ v Beljaku ima že svojo tradicijo in s tem pridobljeno popularnost tudi daleč izven Beljaka in Koroške. Prijetni prostori, pozimi topli in poleti hladni in osvežujoči so že vsa leta privabili številne goste, ki so potem tudi ostali stalni gostje. Izbrana vina in izborna kuhinja - vse po razmeroma nizkih cenah, ter prijetna lega gostinskega obrata so bile tiste prednosti, ki so privedle vedno več gostov, ki niso štedili s priznanji vzornemu vodstvu velikega gostinskega obrata. Lastnika, g. in ga. KUPACHER, sta kmalu uvidela, da je treba v interesu gostov in hotela poslopje v toliko razširiti, da bodo tudi prenočišča na razpolago.

Cilj je bil dosežen in namen izpolnjen. 40 moderno in prijetno opremljenih tujskih sob vabi priložnostne stanovalce. „Fuggerjeva“ klet, ki je zdaj vsem potrebam odgovarjajoč hotel, ima pa še posebno prednost: je v središču beljakega mesta, dostopen po dveh kratkih stranskih ulicah, dovolj proč od prometnega hrupa, ga ne doseže prah, je miren ožek sredi življenja polnega trgovskega in prometnega središča.

Opremo za tujske sobe pa je v pretežni meri dobavila izdelovalnica sodobnega in praktičnega pohištva KULTERER v Beljaku. To podjetje je dobavilo že nešteti hotelom in gostinskim obratom kvalitetno, sodobnim potrebam odgovarjajoče pohištvo za tujske sobe, saj se je specializiralo na izdelovanje kvalitetnega in praktičnega pohištva. Na tem področju ima tvrdka Kulterer pač največje izkušnje. V sobah hotela „Fugger“ se bo vsak gost najprijetneje počutil, saj so vabljive in nadvse okusno opremljene. Podjetje Kulterer pa izdeluje kvalitetno in pohištvo za vsak okus seveda tudi za dom in druge potrebe.

Mnogo priznanja za svoja stavbena dela si je znova pridobilo tudi

stavbeno podjetje beljakega mestnega stavbenega mojstra g. Alfreda OLSZEWSKI. Videli smo nadvse solidno gradnjo lepe zunanosti in modernega okusa, kar je najlepše izpričevalo za zmogljivost omenjenega gradbenega podjetja.

Tvrdka Georg GÖTZ iz Beljaka je opremila novi hotel s splošno priznanimi in cenjenimi Eternit ploščami za stenske obloge, ki dajejo prostorom vtis največje snaznosti in leska.

Osteklenje udobnih prenočišč - oken, vrat itd. je izvedlo podjetje TUMPOLD, prav tako iz Beljaka, tvrdka, ki si je s svojimi strokovnimi izvedbami pridobila najboljši sloves.

KRAINER - Beljak, Bahnhofplatz pa je dobavil moderne trajne električne peči in v kopalnicah montiral obloge iz specialnih Terazzo-plošč. Gostje se bodo poleti osvežili v hladnih kopalnicah in se pozimi gredli v toplih prostorih.

Svojo kvaliteto in evropski okus za udobnost bivanja v sobah je s svojimi tujskimi sobami - visokovredno pohištvo - dokazala tudi tovarna AVE-MÖBEL iz Steinfeld/Drau, tvrdka, ali bolje največje tovrstno industrijsko podjetje v vsej Avstriji.

Važna stvar za udobno bivanje pa je seveda postelja. Posteljina naj bo lahka, za poletje ublažujoča in pozimi topla. Trgovska hiša FORMANEK, ki je sosed „Fugger“ hotela, ni imela predaleč za dobavo primerne posteljnine iz znane tovarne „Schindler“ iz Predarlške. Formanek pa nudi poceni in kvalitetno tudi vse drugo manufakturno blago.

Z velikim uspehom se je pri opremitvi hotela postavila tudi tvrdka ELEKTRO-KRIPPNER, Seebach pri Beljaku. Izvedla je vse instalacije kurilno-vodovodnih naprav. Podjetje Krippner izvr-

šuje svoja dela vedno strokovno na višini in tudi tokrat je potrdilo svoj dober glas.

Največja manufakturna hiša na Koroškem in povsod poznana DIETMAR WARMUTH je dobavila odgovarjajočo opremo za tujske sobe, kar se tiče pregrinjaj, prtov, posteljnine itd.

Trgovina s preprogami, zavesami in drugo stanovanjsko opremo pa je prispevala še ono potrebno, da se bodo gostje počutili čim prijetneje v lepih bivaličih: to je LODRON iz Beljaka, pri kateri tudi naši bralci radi kupujejo, ker so vedno našli tam največje razumevanje in bili zadovoljni z nakupom.

LODRON

strokovna trgovina za stanovanjsko opremo: posteljina, pregrinjala, blago za pohištvo.

BELJAK - VILLACH LEDERERGASSE 12

Glas TUMPOLD
STEKLO

Beljak-Villach, Gerbergasse 21 a

TUJSKE SOBE

Oprema gostinskih obratov

lepo in moderno
po ugodnih cenah

MÖBELHAUS
KULTERER

Villach, Italienerstr. 1, Tel. 60-24, lastna izdel.

FUGGER
HOTEL

V SRCU BELJAKA

Komfort

Udobje

Počitek

MESTNI STAVBENI MOJSTER
STADTBAUMEISTER

Alfred Olszewski

VISOKE IN NIZKE GRADNJE
ZELEZOBETONSKE GRADNJE
ZELEZNE KONSTRUKCIJE

BELJAK - VILLACH
OBERFELDSTRASSE 12. - TEL. 20-23

KRAINER

VILLACH, Bahnhofplatz, Tel. 67-35.

obloge za tla in pod
Terazzo plošče
peči-kamini iz keramične snovi
Električne trajne peči

Vse za
posteljno opremo

Dietmar Warmuth & Co.
VILLACH

ELEKTRO-
KRIPPNER

Tehnično vodstvo J. Kofler

Instalacije svetilnega in industrijskega
električnega toka - popravilnica elek-
tričnih motorjev

SEEBACH 132 VILLACH - BELJAK
P. St. Ruprecht bei Villach. - Tel. 47-12

Erstes Oberkärntner Dachdeckungs-
Unternehmen

GEORG GÖTZ

Izvedba krovskih del z Eternit
ploščami
Eternit stenske obloge

Beljak - Villach, Klagenfurter Strasse 40
Telefon 42-41

Posteljina iz dobrih

„Schindler“ tkanin

Volnene in flanelaste odeje,
kovtri, gradl za modroce

Formanek
Villach

RATHAUSGASSE 6, KARLGASSE 3
Bogata izbira blaga za poletne obleke

AVE-MÖBEL

AVE-
MÖBEL

po vsej Avstriji poznano in priljubljeno
pohištvo za gostinske obrate, za dom:
najboljše in poceni spalnice, jedilnice,
kuhinje... Vprašajte za AVE pohištvo
v Celovcu-Klagenfurt, Getreidegasse 1 in
Villach-Beljaku, Moritschgasse, nasproti
Parkhotela.

OGLAŠUJ V NAŠEM LISTU!

Dragi prijatelj!

Ne vem sicer, kako Ti je ime in Te tudi osebno ne poznam in ne vem, v kakšno šolo hodiš. Vem pa dobro, da si v odločilnih letih svojega življenja, v letih, ko postaja iz fanta in mladeniča mož. Vem tudi, da Ti ponujajo ta mladeniška leta edinstveno možnost v Tvojem življenju, da postaneš cel mož tako telesno kot duševno in, če bi to priliko zamudil ali je ne izkoristil, potem je čas za to za vedno zamujen.

Prost bodi

Vzgojili so Te starši, učitelji in drugi. Otrok se v tej dobi razvoja zelo dobro počuti, ker mu je ta stopnja razvoja zelo prilagodena. Toda za vsakega pride čas, ko preneha biti otrok, ko misli, da je treba vse odvreči ali celo raztrgati, kar ga je vezalo. Hoče sam o sebi odločevati, prost biti v svojem življenju, prost!

Je to upor? Mogoče! Razvoj mladega človeka ni namreč tako miren kot rast rastlin, temveč vsebuje nevihte in viharje! Kaj pa je smoter takega razvoja, te upornosti, neviht in viharjev? Smoter leži v Tebi, ali bolje: edinstvena prispodoba Boga, ki je zasidrana v Tvojem bitju in bivanju. Ti nisi predmet v gmoti in tudi ne živinče v čredi!

Nisi predmet v gmoti!

Nestete se možnosti uresničiti v človeku prispodoba Boga in vsaka zase je edinstvena mojstrovina Boga. Taka si tudi Ti ali pa postani! Tvoja življenjska naloga je, vse dobre lastnosti, katere Ti je vdahnil Stvarnik, privedi do največje izpopolnitve. In če se Ti v glavnem to ne posreči doseči med 13. in 18. letom, tedaj si priliko najbrž za vedno zamudil. Tedaj boš v življenju predmet v masi, večno nedovršen, žalostno povprečen ali celo slab človek. Spregledal si svojo bistveno življenjsko dolžnost! Ostanek končno Stvarniku dolžan to, kar bi mu moral vrniti in to samo Ti: uresničil nisi v sebi božje prispodobе.

Popoln človek?

Možak moraš postati! Cel človek! Kaj je to? Kdo je to? To je človek, ki sebe obvlada, je svoj gospod na svojem mestu, ki mu ga je življenje odkazalo. To je človek, ki ima svoje prepričanje, ki živi po njem in je to prepričanje pripravljen tudi zastopati. To tudi takrat, če je treba žrtve.

Je težka ta beseda? Ali nisi nikdar pomislil, da obstojajo vrednote, višje od denarja, občutka varnosti, navidezne svobode?

„Trd bodi, mož jeklen, kadar braniti je časti in pravde“, pravi slovenski pesnik. Tudi Ti, dragi prijatelj, dobro veš, kaj vsebujejo te besede. Vsebujejo časti in dolžnosti. Če Ti braniš in zastopaš svojo narodnost, svoj jezik, vero svojih očetov, ljubiš svoj dom in svojo zemljo nadvse in si pripravljen vedno tudi na žrtve, tedaj si v glavnem izpolnil nalogo, ki Ti jo je Bog naložil, ko Ti je dal telo in Ti je vdihnil dušo. Prispodoba si njegova in njemu blizu.

ZA DOBRO VOLJO

Tudi resnica. — „Saj imamo vendar zrčalo, zakaj pa se ne pogledaš vanj, kadar se umiješ, da bi videl, ali si čist?“

„To vidim, očka, na brisači.“

Ivan Albrecht:

Pravljica o dečku, ki je znal peti

(Koroška)

Imela je mati sinka — in ker mu ni mogla dati nič drugega, ga je naučila peti. Kakor je bila siromašna, ga je vendar navedla tako, da je pel v žalosti in v veselju, v sreči in v nesreči. Pel je pa tako prelepo, da je gozd nehal šumeti ob njegovi pesmi in so ptice onemele, kadar so ga slišale. Mati je bila vesela sina in ga je večkrat bodrila:

„Nič se ne boj in le lepo poj! Pesem je prečuden dar, ki veselim veselje množi, žalostnim žalost zmanjšuje. Kadar ti bo hudo, pa si zapoj pesem, kakor ti jo bo srce povedalo.“

Sin si je zapomnil materine besede in se je zvesto ravnal po njih.

Medtem so materi potekli dnevi in je prišla ponjo bela smrt. Sin je ostal sam in je bil silno žalosten, pa je pel, kakor ga je nekdaj učila mati. Tako otožno je prepeval, da so ga naposled zaprosili sosedje, naj krene po svetu.

„Že prav“, je dejal sin in jo je res mahniti križemsvet. Kamor je prišel in kjer je bil,

Goriški študentje na Koroškem

V Celovcu

V novi Kolpingovi dvorani so nam v soboto zvečer goriški srednješolci priredili lepo akademijo, na kateri so se zbrali celovški Slovenci in prijatelji naše pesmi in naše besede.

Goriški gostje so prinesli s seboj živahnost, ki je tako značilna poteza njihovega značaja in tudi na Koroškem zelo ugaja. Po pozdravnih govorih, na katere je odgovoril ravnatelj goriškega učiteljskega g. dr. Nemec, so dijaki liceja izvajali zborna deklamacija „Od morja smo doma“ in so nas z živo besedo ponesli na obalo sinjega Jadrana, kjer pri devinskih skali slovenski ribiči izpričujejo tisočletno prisotnost našega rodu na tem lepem kosu zemlje.

Zbor učiteljskihnikov pa je ubrano zapel nekaj narodnih, nakar je sledila odrska slika s petjem, kjer so bile naše najlepše planske pesmi povezane v mičen venček.

V šaloigri „Jezični dohtar“ pa so gostje dokazali, da jim je igralski dar prirojen in so ob koncu želi živahno odobravanje občinstva.

Za zaključek je mešani zbor občuteno zapel še eno narodno in poslušalci so pevce, posebno pa priljubljenega pevovodjo č. g. prof. Fileja, ki je zbor vodil z večjo in sigurno roko, nagradil z obilnim aplavzom.

Celovski Slovenci smo bili Goričanom hvaležni za prijeten večer, ki so nam ga nudili, in si želimo še več takih obiskov.

V Št. Primožu

Št. Primož pri Št. Vidu v Podjuni je v nedeljo 24. 4. 55 doživel kulturni obisk iz Go-

rice. Naši bratje iz Italije, študentovska mladina s svojimi profesorji, so prišli pogledat k nam in nam prinesli, kot je povedal v pozdravu gosp. direktor Nemec, košček veselja iz sončne Goriške.

V Št. Primožu smo študentovsko mladino od Soče sprejeli z velikim veseljem, saj je to bil prvi tak obisk v našem kraju. Potrudili smo se, da smo drage goste kar najbolj pristrčno sprejeli in se udeležili predstave v tako velikem številu, da naša nova dvorana niti prostora več ni imela. Obilo smo bili poplačani, saj nam je pevski zbor prepeval tako lepo, kot tega že dolgo več nismo slišali. Za smeh pa je poskrbela igra „Jezični dohtar“. Vsi igralci so se zelo dobro odrezali in so bili, kot so nam povedali pozneje, zelo zadovoljni tudi z nami, ki smo bili v dvorani zelo hvaležna in sprejemljiva publika. Saj smo kar živeli z odrom in to je vendar najboljši znak, da so gostje našli pot do naših src.

Blagajnik našega društva, neumorni prosvetar Artač, je poskrbel tudi zato, da je bilo za goste kaj za pod zob. Dekleta so morala biti zelo pridna, da so vse to zmogle; najbolj pa seveda zasluži pohvalo Artačeva Micka, ki je že osem dni poprej skrbela, da se je naše gostoljubno društvo moglo dobro izkazati. Dragim gostom pa naj še na tem mestu povemo, da so nam prinesli res veselje in da obiska ne bomo pozabili. Stremeli bomo za tem, da se bo bratska vez med nami še bolj okrepila. Hvaležni smo, da so bili Goričani tisti, ki so prvi prišli k nam. Zdaj se je tudi pri nas začelo in zato jim kličemo iz vsega srca: „Na svidenje!“

KDO SEM?

v nesrečo. Ker sem bil bolehen, večkrat lačen kot sit in brez svojcev, sem razmeroma mlad umrl v ljubljanski bolnišnici kot občinski revež.

Po smrti sem postal slaven, česar pa seveda nisem doživel. Kjer me je mati povila, so postavili spominsko ploščo in prav pred hišo, kjer sem na podstrešju pisal, so na križišču velike ceste postavili spomenik, ki je dokaj večji po postavi, kot sem pa jaz bil, ko sem živel. Tudi drugod so mi postavili mnogo spomenikov.

Moje spise so izdali lepo in bogato vezane in so obogatili z njimi. Moji zagovorniki so mojim nasprotnikom očitali sokrivdo moje prezgodnje smrti, ti pa so rekli, da sem umrl zaradi pijače. Danes hvala Bogu to le malokdo verjame. Današnji politiki in rodoljubi imajo zlasti na slavnostnih prireditvah ali pred volitvami mnogo veselja z mojimi besedami.

... Gotovo ste že uganili, kdo sem! ff.

Siva brada je ovijala belo mizo, dvakrat jo je bila že ovila in tretjič je započejala rasti okrog nje.

„Zdaj pa zapoj“, je rekel dečku junak, ki ga je pripeljal v ta čudoviti kraj.

Dečku je zadrželo v radosti srce, ko je gledal tako imenitne stvari, pa je jel peti in

je prepeval tako lepo in veselo, da se je predramila vsa vojska in še celo silni Kralj Matjaž. Spogledali so se vojaki junaki in so začeli segati po orožju in poskakovati in plesati po prelepi dvorani. Sam Kralj Matjaž je dvignil glavo. Lice se mu je zvedrilo in smehlja je vprašal dečka:

„Ali še letajo ptice po svetu, ki so črne in bele?“

„Se“, je odgovoril deček.

ALOJZIJ GRADNIK:

Dve žabi

(Japonska pravljica)

Živeli sta nekdaj dve žabi. Ena je prebivala v nekem jarku, prav blizu obmorskega mesta Osaka, druga pa je živel v hladnem čistem potoku, prav blizu glavnega mesta Kioto. Obema je življenje postajalo dolgočasno in obe sta sklenili, da se podata na potovanje.

„Kaj, če bi si ogledala enkrat obmorsko mesto Osaka, to bi bila lepa sprememba“, si je mislila kiotska žaba.

„Že dolgo je moja srčna želja, da bi videla cesarsko mesto Kioto, to bi bilo enkrat nekaj novega!“ si je mislila ošaška žaba.

Isti dan in isto uro sta se obe žabi odpravili na pot. Nikoli prej se nista videli in nista vedeli druga za drugo, tudi njihju rodbine so jima bile nepoznane in tuje. Potovanje je bilo silno težavno in le počasi sta merili dolgo cesto. Prav na sredi med obema mestoma je bila visoka gora, ki sta jo obe romarici morali prekoračiti, če sta hoteli doseči kraj njihju hrepenenja. Ali pot na goro je bila za obe grozno naporna. Zasopljene in izmučene sta prilezli na vrh.

Pri zadnjem koraku sta si stali nasproti. Začuden sta obstali in bolščali ena v drugo z velikimi, izbuljenimi očmi.

Nekaj časa sta se samo gledali, potem sta pričeli govoriti.

„Od kod prihajaš in kam hočeš?“ je vprašala ošaška.

„Prihajam iz cesarskega mesta Kioto,“ je odgovorila kiotska in nameravam v Osaka. Odkod pa ti?“

„Iz Osake in hočem v Kioto,“ je odgovorila ošaška.

Tedaj sta se obe iz vsega srca zasmejali in od samega smeha sta pljusnili obe v travo. Tako sta ležali nekaj časa, potem sta zopet sedli in se začeli pomenkovati.

„Če bi ne bili tako majhni,“ je rekla ena, „bi videli od tu mesta, kamor sva namenjeni in bi precej vedeli, ali se izplača ta dolga, težavna pot.“

„Nekaj mi je prišlo na misel,“ je rekla druga. „Kaj če bi se postavili na zadnje noge in naslonili ena na drugo. Morda bi kaj videli.“

„Dobro, poskusiva,“ je rekla prva.

In postavili sta se na zadnje noge in se objeli s sprednjima nogama, da ne bi padli.

Tako sta stali pokonci in ena in druga je rado vedno obulila v mesto predse. Od velikega napora so jima noge in glava otrpeli. Ali če stoji žaba na zadnjih nogah, gledajo njih izbuljene oči nazaj, kajne? Trapasti žabi pa nista mislili na to.

Tako je ošaška videla namesto tujega mesta svoje rodno mesto in kiotska žaba zopet svoje.

„Kaj vidim“, je zaklicala ošaška, „cesarsko mesto je prav takšno kakor moje rojstno mesto! Tudi potok tu spodaj je popolnoma enak mojemu. Če ne morem več videti, se ne izplača iti na tako dolgo pot. Rajši kar doma ostanem.“

Kiotska je bila istega mnenja. „Če mesto ne izgleda drugače, je popolnoma nepotrebno iti v tujino,“ je rekla.

Izpustili sta se in pljusnili zopet v travo. Potem sta se še nekoliko časa razgovarjali in se slednjič poslovili. Otrpeli sta sprednji nogi in jo uredili z velikimi skoki nizdol po hribu. Kako sta si želeli biti zopet doma!

Ali še vnukom svojih vnukov sta pripovedovali o svojem dolgem potovanju, kako bi bili skoro za vselej odšli v tujino in kako sta si Osaka in Kioto podobni ko jajce jajcu.

„Potem še ni moj čas“, je dejal Kralj Matjaž in je zopet haslonil glavo na mizo in je zadremal. In posleda in polegla je vsa vojska po svojih prostorih in je zaspala. Samo junak vojak, ki je pripeljal dečka semkaj, mu je namignil, naj gre z njim. Med potjo sta prišla do velike, košate lipe.

„Na, vzemi tole za spomin“, je dejal junak vojak, je odlomil drobno vejico in jo je dal dečku. „Kadar bo treba, pa jo potresi!“

Vojak junak je izginil, deček pa je stal z lipovo vejico v rokah zopet v prostranem gozdu. Zdaj je naenkrat našel pot in je krenil po njej ter jo je mahniti naravnost proti domu. In glej! Ko je gledal okrog, ko se je razgovarjal z ljudmi in jih jel izpraševati po tem in onem, je spoznal, da je prepeval pri Kralju Matjažu celih sedem dolgih let. Čudno se mu je zdelo to, pa se je domislil lipove vejice in jo je potresel. Koliko listov zelenih na vejici, toliko zlatih cekinov na tleh! Mladenč jih je pobral in je za ukal od veselja. Šel je v svoj rodni kraj in si je postavil domačijo, lepo domačijo, kakršne ni bilo daleč naokrog. Lipova vejica, ki jo je dobil pri Kralju Matjažu, pa je ostala pri njem, dokler je živel na tem svetu.

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

Nekaj o

SLOVENSKEM PETJU

Pred sto leti je bil Celovec živahno središče slovenske književnosti. Mohorjeva družba je že lepo delovala in na slovstvenem polju je Anton Janežič izdal več listov. Po njegovi „Slovenski Bčeli“ iz leta 1853 posnemamo sestavek, ki kaže narodno vneto takratnih Slovencev.

„Ni naroda na svetu, ki bi bil rahlejšega, mičnejšega in za vse, kar je dobro, posebno za poezijo in petje bolj pripravnega srca, kot je slovenski. Kjerkoli biva slovenski rod, tam se glasijo pesmi, tam se slišijo melodije. Pojoč kuri gospodinja ogenj na ognjišču, pojoč opravlja dekla svoja opravila, pojoč se podaja hlapec s koso na rami na polje.

Tako ljudstvo je podobno rodovitni zemlji, ki je umno in skrbno obdelana, obeta obilo dobrega sadu, posebno še v sedanji dobi, ko so se ljudske šole tudi slovenskemu jeziku odprle in se rojen Slovenec svojega materinega jezika več ne sramuje. Veliko so za povzdigo slovenskega jezika, za pouk in izobraževanje slovenskega ljudstva že v kratkem času storili pridni delavci, učitelji in duhovni pastirji in resnično so zato obilne hvale in božjega plačila vredni. Pri tem pa treba reči, da bi lahko videli še bolj razveseljive sadove njihovega vsestranskega dela med ljudstvom, ako bi se čut in nagajenje za pesem, ki jih je Bog v obilni meri

daroval slovenskemu narodu, bolj skrbno vzbujala, gojila in vižala. Mičnost in lepota, veselje na basnih, na pesmih, na različnih lepih rečeh, je obramba zoper hude šege in navade, zoper pijanstvo in kletev, zoper sovraštvo in boj, zoper razuzdanost in huda dejanja; milina srca in čut za lepoto sta mati lepih znanosti in iznajdb, lepega obnašanja, čistega veselja, mnogih bogoljubnih čednosti in po tem takem vzrok časne in večne sreče.

Pravijo, in je verjeti, da je nekda v tej reči bilo bolje pri Slovencih, posebno, kot je meni znano glede Rožne doline na Koroškem, ki je pred 40 ali 50 leti zaradi svoje uglašenosti, omike, in pesmi svojih pevcev slovela kot male slovenske Atene. (Slavno mesto v Grčiji ki je imelo zelo visoko kulturo in jo še danes občudujemo, op.) Za to resnico imamo še mnogo živih prič in še dan današnji pripovedujejo neki gospod župnik o tisti lepi dobi, ko so jih njihov oče, priden kmet, peljali v latinske šole v

Celovec in takratnemu g. prefektu Eichhornu z latinskimi besedami priporočili. Da so se visoko učeni g. prefekt takemu kmečkemu govoru silno čudili, ni treba posebej omenjati. Omenjeni gospod župnik so mi tudi pripovedovali, in sem to reč že prej slišal, da je blizu njihovega doma živel tudi drugi kmet, ki se je, za veselje in kratek čas, pri grških klasikih naučil grško govoriti. Koliko pa je bilo v tisti dobi kmečkih pesnikov, ki so znali lepe pesmi zlagati, in koliko pevcev, ki so daleč sloveli, tega ni treba dokazovati, ker je itak dovolj znano.

Lahko se pa vpraša, ali ne bi moglo spet tako biti, kot je nekda bilo? Ali se ne bi dalo sedanji nekoliko popačeni svet sčasoma prenarediti in poboljšati. Ali ne bi bilo mogoče, da bi se slovensko ljudstvo jelo čednejše in lepše veseliti? Da bi se med ljudstvom vzbujale želje po različnih znanostih? Da bi spet zlagali in prepevali lepe pesmi in melodije, ki srce vzdigujejo in čut za lepoto budijo!

Mislím in vprašam, zakaj bi to ne moglo biti če bi se možje, ki imajo s preprostim ljudstvom več opraviti, to je duhovniki in učitelji, zedinili v namen, da vzbujajo v mlademu rodu čut za lepoto in ljubezen do lepih pesmi in basni, in do vsega kar je lepo in pristojno.

ČLOVEŠKA SPREMENLJIVOST

Leonardo da Vinci, znameniti italijanski slikar iz renesančne dobe, je v svojem dolgem življenju ustvaril mnogo velikih umetniških del, slik in kipov.

Nekoč je iskal primeren model za podobno mladega Jezusa. Njegova notranja zamisel Zveličarja je potrebovala primerno zunanjo podobo odgovarjajočega obraza iz resničnega življenja. Brez miru je romal od vasi do vasi po Toskani. Nekega svetlega jutra pa je zagledal mladeniča, ki je šel preko ceste. Njegova hoja in obnašanje sta izražala plemenito nedolžnost. Čelo so mu kot gloriola obdajali neostriženi, kot plamen rdeči, svetli lasje. Ko ga je pogledal v obraz, se je v Leonardovi duši pojavil odsev tistega obraza, ki si ga je zamišljal in iskal. Vzel je svinčnik in papir in začel risati. Njegove poteze so bile jasne in gotove... Obraz, ki ga je imel pred seboj in ki je bil poosebljen izraz vdane pobožnosti, je Leonardo s svinčnikom vklestil v mrežo večne neizpremenljivosti. Slikar je odšel, ker je našel, kar je iskal.

Čez mnogo let je podobna potreba poglajala nemirnega mojstra znova na pot. V njegovi sloviti sliki „Zadnja večerja“ je manjkala glava Judeža Iškarijota. Zopet je njegovi notranji zamisli manjkala zunanja podoba. Hodil je, nemiren in neutrušen, od kraja do kraja, sledeč svojemu notranjemu nagibu. Nekega večera je v majhni toskanski vasi zagledal svojega Judeža. Prikazal se mu je kot grozotna gmota, kot da bi bila izklesana iz ledu ali kamna in je bila obrnjena proti njemu. Odražala se je v polmrazu v okviru rumeno razsvetljenega okna. Ko ga je Leonardo nato izrisal z ostrim svinčnikom in njegov obraz iz bežnega vtisa vklestil v neizpremenljivost na papirju, je neznanec odgovoril slikarja: „Gospod, ali me ne poznate?“

„Ne,“ je začuden odgovoril Leonardo in zmajal z glavo.

Mož, čigar lice je Leonardo pravkar narisal, je odvrnil: „Pred mnogimi leti ste me narisali kot mladeniča Jezusa.“

Francisco še dalje na ladji. Že več mesecev je Hawkhurst, ki je sovražil mladeniča, delal na tem, da ga spravijo z ladje. In sedaj je zopet silil kapitana, naj se ga iznebi na vsak način, češ da je to potrebno zaradi njihove lastne varnosti, ter opozarjal na vedenje Krumanov in izražal bojazen, da je velik del razbojnikov že tudi nezadovoljen. Kajn je čutil resnico Hawkhurstovih besedi in je odšel v svojo kabino, da premisli, kaj storiti.

Ponoč je že minila, ko je Kajn, utrujen od raznih duševnih bojov minulega dne, nemirno zaspal. Sanjal je o Franciscovi materi — prikazala se mu je, da prosi milost za sina in Kajn je govoril v spanju. V istem času sta se Francisco in Pompej tiho priplazila h kajuti, da bi pobrala Franciscove samokrese s strelivom, medtem ko bi kapitan spal.

Pompej se je splazil h kajuti, se ustrašil in stopil nazaj, ko je zaslišal kapitana govoriti. Oba sta obstala pri vratih in poslušala. „Ne — ne“, je mrmral Kajn, „umreti mora — sicer — ne prosi, ženska! — Vem, da sem umoril tebe — ne prosi, mora umreti!“ V srebrnem svetilniku je še gorela luč, ki je razsvetljevala kabino. Francisco je slučajno zaslišal Kajnove besede, je vstopil in prišel do postelje. „Deček! Ne prosi!“ je nadaljeval Kajn, ki je ležal vznak in težko sopal — „ne prosi — ženska! Jutri bo umrl.“ Nastal je premor, kakor bi čakal odgovora. „Da, kakor sem umoril tebe, umorim tudi nje!“

„Lopov!“ je rekel Francisco z zamolklim, svečanim glasom. „Torej ti si umoril mojo mater?“

„Sem — sem!“ je odgovoril Kajn še ved-

Fran Levstik:

Perun

Perun je bil starim Slovanom velik bog, dokler so živeli še v poganstvu. Z njim so si predstavljali nebeški ogenj ali blisk ter ga po božje častili. Da so ga imeli tudi Slovenci, to še zdaj svedoči jezik, namreč beseda perunika (ki se po nemško imenuje Schwertlilie) ter po Štajerskem živé ljudje, ki imajo priimek Perun. A ko so se naši predniki pokristjanili, so zavrgli vse malike in z njimi tudi silnega Peruna.

Kako se je temu siromaku tedaj tesno godilo, pripoveduje stara slovanska zgodovina. Tako čitamo o ruskem velikem knezu Vladimiru, da je bil spočetka pogan, pozneje pa je sprejel krst in prišel v svoje prestolno mesto Kijev. Ukazal je malike pometati na zemljo, ene na drobno sesekati, druge na ogenj dati, a Peruna privezati konju za rep in vleči z brda navzdol v reko Dnjeper; še dvanaest mož pristavi, da bi ga topli s palicami. Tako je padla stara slava tega malika, ki mu je poprej še poganski Vladimir dal postaviti nov kip iz srebra na svetem brdu blizu knežjega dvora.

Ko ga je konj vlekel k Dnjepru, so plakali njegovi neverni ljudje, kajti niso še bili prejeli svetega krsta. Ko so prišli do reke, vržejo Peruna v vodo. Vladimir jim še naroči: „Če kje pride k kraju, ga odvajate od brega, dokler ne pride do dnjeprskih pragov (brzic); tam ga pustite.“ Oni so povelje izvršili. Čim ga spusté po vodi, Perun priplava nazaj (ni odhajal rad), a mož ga odrine. „Ti,“ reče, „Perunišče, dosti si jedel in pil, a zdaj odplavi proč.“

Ko je preplaval dnjeprske pragove, ga je veter vrgel na suho, kjer je obležal in segnil. Ta kraj se je potem imenoval Perunji breg.

ZASLUŽEN ODGOVOR

Victor de Kowa, znani filmski igralec, je preživel svoje počitnice v nekem znanem kopališkem hotelu, kjer so mu ob odhodu z veliko vljudnostjo predložili tudi dobro zasoljen račun.

Ravnatelj hotela pa ga je ob slovesu še prosil, da bi blagovolił kaj napisati v knjigo častnih gostov, kjer bo njegov podpis stal v družbi drugih znamenitih kronanih in nekronanih osebnosti, ki so bivale v tem hotelu. — Victor de Kowa, ki slovi po svojih duhovitih šalah, je vzel pero, se podpisal v zlato obrežani album in pripisal opombo: „Nisem zastoj živél — vsaj tukaj ne!“

Svet' Florijan

Ti svetnik veliki — svet' Florijan, čuvaj naše hiše noč in dan.

Stoj, le trdno stoj nam na strehah, zvesto drži stražo, glej po vasi — če se ogenj kje pokaže, ga pogasi!

Gasi možem žejo, prepogosto vžgano čedro, in prestrezi v vedro preobilno moč. Oh, odvrni točo!

In, če ogenj kje zaneti ženski „marn presneti“ — bander dvigni od tegobe!

Da ne pojde vse narobe, reci: „Jezik daj za zob!“

Vremena ti vsikdar umno pasi, da nam bodo dobri časi.

Oh, in zlasti hude strasti nam pogasi!

Gasi nam prevročo kri — brat naj brata ne pesti, saj dovolj je hudih dni.

Svet' Florijan: tako luč nam ti vsako noč prižgi, da zasije srečen dan! Milka Hartman

Ladja morskega roparja

Prevod iz angleščine
(13. nadaljevanje)

„Ne dotikajte se gal!“ je zaklical Francisco, „ne dotikajte se ga, če ste možje!“

V veliki jezi je Kajn izpustil škofovo roko, potegnil samokres in ga nameril na Franciscu. Ko je pa sprožil, je sunil škof Kajnovo roko navzgor.

In kakor hitro je videl, da je Kajn zgrešil cilj, je sklenil roke, povzdignil oči k nebu, da se zahvali za Franciscovo rešitev. Pri tem pa ga je zagrabil Hawkhurst, ki se od jeze ni mogel več premagovati, ter ga vrgel v morje.

„Prejagljeni norec!“ je zagodrnjal Kajn, ko je opazil, kaj je storil prvi krmar. Nato se je zopet zavedel in zavpil: „Primate tega dečka in priženite ga sem!“

Nekoliko mornarjev se je približalo, da izvrše Kajnovo povelje, toda Pompej in ostali Krumani, ki so pozorno pazili na vse, kar se je godilo, so se zbrali okoli Franciscu in skoraj bi bil nastal boj. Razbojniki pa niso bili nič kaj posebno vneti in odločni, da bi bili prijeli Franciscu, zato so pustili, da so ga Krumani hitro spravili na razbojniško ladjo na varno.

V tem času pa so Hawkhurst in ostali razbojniki preiskali vso ladjo, da bi našli dragocenosti, toda brez uspeha. Voda v ladji je naraščala vedno bolj in vsi napori so bili zaman. Ladja se je hitro pogrezala. Bilo jo je treba zapustiti in odpeljati v stran razbojniško ladjo, da se izogne vrtincu potapljačice se ladje. Kajn in Hawkhurst sta se s svojimi ljudmi vrnila na lastno ladjo,

in preden sta bili ladji za kabelj vsaksebi, se je prva ladja že potopila z vsemi zakladi, po katerih so tako hrepeneli. Velika jeza se je odražala na Kajnovem obrazu, ko je v spremstvu prvega krmarja naglo stopal po krovu semintja. Vse je kazalo, da mu hudobne misli rojijo po glavi. Francisco se ni vrnil v svojo kabino. Ostal je spredaj pri Krumanih, ki jih je bilo sicer manj po številu, vendar so znani kot odločni ljudje, katerih ni zaničevati. Videlo se je tudi, da so se bili oborožili in se zbrali na sprednjem delu ladje, od koder so pazili na vsako gibanje in se pogovarjali v svojem jeziku. Razbojniška ladja je razvila vsa jadra in plula proti severozapadu. Sonce je zopet zašlo, toda Francisco se ni vrnil v svojo kabino — šel je v spodnje prostore sredi Krumanov, ki so ga vzeli v varstvo. Ponoči jih je poklical Hawkhurst na krov, toda niso ga ubogali. Tudi niso poslušali očitanja drugega krmarja, ki je prišel k njim. Med razbojniki jih je bilo dosti, ki jim je bilo videti, da se strinjajo s Krumani v njih vedenju glede Franciscu. Tudi med zavrženci se dobijo razne vrste in razni značaji in med temi razbojniki jih je bilo nekaj, ki še niso bili popolnoma izprijeni. Strašni umor škofa — Terezina grozna usoda in surovo kapitanovo ravnanje s Filipom in njegovo ljubico, so bile grozovitosti, kakršnih tudi najbolj zlobni niso bili vajeni. Franciscove prošnje za milost niso bile nikak zločin, a vendarle so mislili, da je njegova usoda zapečatená. Bil je splošno priljubljen in, četudi ga najzlobnejši izmed razbojnikov razen Hawkhursta niso ljubili, mu vendar niso odrekli spoštovanja, dasi so čutili, da bo Kajnove oblasti kmalu konec, če ostane

no v spanju.

„In zakaj?“ je nadaljeval Francisco, ko se po teh besedah spečega kapitana ni več bal, tudi če bi se prebudil.

„V jezi me je mučila“, je odgovoril Kajn. „Zlodej! Torej si vendar priznal!“ je zakričal Francisco tako glasno, da se je kapitan prebudil in vstal. Preden pa se je popolnoma zdrnil in odprl oči toliko, da bi mogel razločiti razne predmete, je Pompej upihnil luč in nastala je popolna tema. Nato pa je položil svojo roko na Franciscova usta in ga odvedel iz kabine.

„Kdo je? Kdo je?“ je kričal Kajn.

Častnik, ki je imel stražo na krovu, je prihitel dol. „Ali ste me klical?“

„Klical?“ je dejal kapitan. „Mislil sem, da je nekdo v kabini. Luč hočem imeti, to je vse,“ je nadaljeval mirneje, potem ko si je obrisal s čela mrzel pot.

Tedaj sta dospela v Francisco in Pompej zopet v zavetje h Krumanom. Čustva mladega moža pa so se iz strahu pred smrtjo mogočno izpremenila v željo po maščevanju. Namena, da bi bil v kabini prišel do orožja, sicer ni dosegel, toda bil je sedaj trdno odločen, da vzame kapitanu življenje, kakor hitro le more. Naslednjega jutra Krumani zopet niso hoteli iti na delo ter priti na krov in o vsem položaju je Hawkhurst poročal svojemu predstojniku. Krmar je sedaj govoril popolnoma drugače. Prepričal se je bil, da stoji za njim, četudi ne vsi, vendar pa najboljši in najvplivnejši razbojniki, ki so bili kakor on sam osiveli na potu zločina.

„Mora se zgoditi, sicer ne boste več dolgo poveljnik tej ladji. Od mene zahtevajo, da govorim tako!“

ZDRAVNIŠKA ZBORNICA ZA KOROŠKO
Klagenfurt, Mießtaler Strasse 6

Naš prezident

Hofrat Primarius
Dr. Oskar Kauffmann

nas je tako nenadoma zapustil. Srčna kap je končala njegovo delapolno življenje. Koroško zdravništvo izgubi z njim osebnost, katero je tako nujno potrebovalo. Od našega cenjenega predsednika se bomo poslovili v petek, dne 29. aprila 1955 ob 16. uri pred poslopjem Direkcije deželne bolnice v Celovcu-Klagenfurt.

Prvi namestnik prezidenta:
DR. HUGO KNAPP

Globoko presunjeni sporočamo, da je nenadoma umrl gospod

Winkl. Hofrat
Dr. Oskar Kauffmann

Direktor Deželne bolnice v Celovcu-Klagenfurt
Primarij psihijatričnega oddelka za moške
Vodja šole za bolniške strežnice v Celovcu-Klagenfurt

Izgubili smo pravičnega in socialno mislečega predstojnika, kateremu bomo ohranili časten spomin.

DIREKCIJA IN UPRAVNISTVO

Uslužbenci Deželne bolnice v Celovcu globoko presunjeni sporočajo, da je nenadoma umrl spoštovani gospod

direktor

Hofrat Primarius
Dr. Oskar Kauffmann

Z njim izgubimo nadvse izkušenega in socialno mislečega direktorja. Ohranili ga bomo v častnem spominu.

Za personalno zastopstvo:

Tajnik:
DR. ERLACHER

Predsednik:
LACKNER

Državno priznana šola za bolniške strežnice za Koroško v Celovcu-Klagenfurt iskreno žaluje, ker je nenadoma umrl njen šolski vodja, gospod

Hofrat Primarius
Dr. Oskar Kauffmann

Učenke izgube z njim uvidnega pospeševalca njih šole in mu bodo ohranile zvest spomin.

VODSTVO ŠOLE

Voljo živo da SCHLEPPE-PIVO

URAD KOROŠKE DEŽELNE VLADE sporoča žalostno vest da je

WIRKL. HOFRAT PRIMARIUS

Dr. Oskar Kauffmann

ravnatelj Splošne deželne bolnice v Celovcu

dne 26. aprila 1955 nepričakovano umrl. Neusmiljena usoda ga je odtrgala, starega šele 56 let, od njegovega neumornega delovanja v blagor trpečega človeštva.

Našo deželo, njegove sodelavce kakor tudi ostale podrejene uslužbence je njegova prezgodnja smrt težko prizadela.

Slovo od pokojnika bo v petek, 29. aprila 1955, ob 16. uri pred poslopjem ravnateljstva Deželne bolnice v Celovcu.

Celovec, dne 26. aprila 1955.

Naš ljubi, srčno dobri soprog, oče, sin, svak, stari oče, brat, zet in stric, gospod

Gottlieb Großnegger

krovski mojster

je po dolgem težkem trpljenju, previden s sv. zakramenti v 51. letu življenja svoje dobrotljive oči vse prežgodaj za vedno zatisnil.

Dragega pokojnega smo v ponedeljek, dne 25. aprila zanesli k zadnjemu počitku na pokopališče Celovec-Klagenfurt, St. Martin.

V globoki žalosti:

Marija Großnegger, soproga; Helmut Großnegger, sin; Gertrude Großnegger, snaha; Gottlieb, vnuk; Teresia Moritsch, mati; Franz in Pepo Großnegger, brata; v imenu vseh sorodnikov.

19.— Vsak slamnati klobuk predelamo v Hutsalon „ELIES“, Völkermarkter Strasse 13.

Žensko in moško perilo najceneje in v bogati izbiri pri STOFF-SCHWEMME, Klagenfurt, Marktplatz.

Poceni prodamo: omare, postelje, kredence, štedilnike (Herde), šivalne stroje, delavske obleke. Starinar FUCHS, Klagenfurt, Salmstrasse 4.

PFAFF novi nemški šivalni stroj za gospodinjstvo in obrt Celovec, Wienerg. 10 **GRUNDNER**

RADIO Malcher MEISTER BETRIEB VILLACH KAISER JOSEF PLATZ

Solid **Leistungs-fähig** **Altbekannt** **MÖBEL** **Altbewährt** Klagenfurt, St.-Velter-Strasse 15 Telefon 22-58

GRUNDNER

Ustanov. 1893

KLAGENFURT WIENERGASSE 10

Brezplačno predvajanje šivalnih- in pletilnih strojev.

Pridemo tudi k vam! Pazite, prosimo, na napoved v vaši vasi!

Za
mojo mamo

kupim vedno blago, perilo, predpasnike, nogavice pri

L. MAURER CELOVEC-KLAGENFURT Alter Platz 35

Naš optik je: **KARL SEKERKA** drž. izpr. optik. Dobavitelj vseh bolniških blagajn. Celovec-Klagenfurt, St.-Ruprecht-Strasse 18

Zavese, 80 cm šir. od S 8.70
Posteljina, rožasta, 120 cm šir., od S 13.65
Kovtri, 2-stran. rož., u. v. od S 117.—
Prevleke za blazine, pisane samo S 16.90
Kopne za odeje s šir. čip. samo S 85.90
Tekal iz jute, zelen, rdeč, samo S 22.90

TEKSTILJE
FERTALA
SMOHR

Vsak teden nove pošiljke raznih avto-vozov samo Kā. Autozentrale POTUZNIK. Celovec-Klagenfurt, St.-Ruprecht-Strasse.

Za materinski dan

Steklo
Porcelan
Keramika
Pribore
Kuhinjske potrebšline

— Največja izbira in poceni —
V strokovni trgovini za kuhinjske in domače potrebšline

M. SEHER
Klagenfurt - Bahnhofstrasse (Verkaufshallen)

„Hornophon - Rex“, radioaparati z največjo prodajalno številko tudi na obroke pri **OTTO GAGEL, Villach RATHAUS**

Sanitarne naprave, centralne kurjave, vodovodne napeljave **ANDLINGER**, Celovec Adlergasse, tel. 20-52. Strokovni nasveti in brezplačni proračuni. Dobave po tovarniških cenah. Električne črpalke. Vse na zalogi.

Črke za portal pri Jenoch, Klagenfurt, Herengasse 14.

INGSTE WERKE, Klagenfurt, 10. Oktober-Strasse 4. Električne stvari motorje, inštalacijski material, stroje za kuhinje, umivalne stroje. Izdelek Graz Wernsdorf.